Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Bréf send Benedikt 1930-1939, fyrri hluti

Bjarni Benediktsson – Benedikt Sveinsson – A. P. Johannson – Arnar Guðmundsson – Árni Eggertsson – Benedikt Kristjánsson – Björn Daníelsson – Björn Guðmundsson – Björn Guðmundsson – C. A. C. Brun – D. Thorsteinsson – Dagbjartur Þorsteinsson – Ejnar Munksgaard – Gísli Sveinsson – Guðm. Einarsson – Guðm. Gamalíelsson – Guðrún Jónasson – Halldór Benediktsson – Halldór Guðmundsson – Jakobína Johnson – Jóhannes Guðmundsson – Jón Guðmundsson – Jón Guðmundsson – Karen Ágústa – Kiddi og Sveinn Þórarinsson – Kr. Bergsson – Kristbjörn Benjamínsson – Kristján Kristjánsson – Kristján Þórarinsson – Kristófer Jónsson – Marteinn Bjarnason – Ólafur Ketilsson – Páll Guðmundsson – Stefán – Sveinn Einarsson – Félag lýðveldissinna í Reykjavík

Tekið af vef Borgarskjalasafnsins

bjarnibenediktsson.is

Einkaskjalasafn nr. 360

Benediktarskjöl

Askja 5-7, Örk 3

©Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Heyrðu nafni minn

Voða værirðu væn, ef þú gætir léð mjer einhverja Romana danska eða Íslenska að lesa, En þú mátt til að athuga það að ef þeir eru danskir, vel þá ekki vandalega reifara helst leynilögreglu-roman. Eiga ekki systur þínar mikið af þeim. Eg kem þeim suður aftur ef vill, annars eiga nú smávegis sögur litlum rétt á því. Eg hef sem sagt ekkert að lesa

Svona fer ferðin vísu. Það er ókátt að biðja föðurnum skrifstofu fyrir það, það fékkstu ekki frá honum, blessað lagið er svo mikið í honum alltaf.

Barbara

Herra bókavörður Ben. Sveinsson

Skólavörðustíg 11A.

Reykjavík

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

106

Hólaholar

Herra Benidikt Sveinsson

~~Skólavörðustíg 11 A~~

(Ásvaldsgötu 11 a)

(getur ekki átt heima)

~~Baronsstíg 22~~

Reykjavík

Finnst ekki hjer

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Sandi 11-12 1934

Heiðraði Benidikt Sveinsson

mjer datt í hug að skrifa yður nokkrar línur til að vita hvort þjer vilduð ekki byggja mjer Hólahóla í því standi sem þeir eru núna og láta mig fá bæjar-garmin (sem Dritvík) til bæjar byggingar þar í Hólahólum mætti virða hann til verðs eins og hann er og skal jeg þá sjálfur leggja til byggingar það sem til vantar og kosta það að öllu leiti ef jeg svo fæ jörðina með vissum skilmálum þess skal tekið fram að það skal ekki þurfa að krenkja Litla-lóns-bónda að neinu leiti væri einmitt betra fyrir báða að þjett bilið væri jeg treisti yður til hins besta með þettað og bið yður vinsamlegast að láta mig vita þettað

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

núna fyrir jól helst að tala
við mig í Síma á Sandi
og biðja þá um mig Kristófer-
Jónsson frá Lóni nú á Sandi
eða Skrifa mjer með fyrsta
Pósti vonti jeg als Góðs af
yður með þettað

með bestu
virsemd og virðing

Kristófer Jónsson

Sandi

Herra Benedikt Sveinsson
fir-um Alþingismaður

Reikjavik

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Raufarhöfn 7. jan. 1930.

Benedikt Sveinsson.

Kæri vinur!

Með „Esju" núna fer Hólmsteinn Helgason suður, í þeim erindagjörðum að finna ykkur upp á Olíu bræðslurekstrinum hér framvegis. Væntum við þitt liðsinni kröftuglega við Stjórnarráðið.

Gustaf Evanger hefir nú tekið við eignunum hér aftur og sækir um framhaldsrekstur.

Við treystum á þín kröftugu meðmæli þess-

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

viðvíkjandi við Stjórnarráðið.
Alt hér í voða, ef rekstur
þessi skyldi hætta hér.
Hólmsteinn útskýrir þetta
alt fyrir þér.
Bestu Nýársóskir!

Kær kveðja
þinn einl. vinur

Sveinn Einarsson

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Hjálmsstöðum 8/5 '32

Heiðraði vildarvinur!

Loksins ætla jeg að senda þjer rúðingunni, sem eg hefi lofað þjer fyrir löngu. Ekkert gekk ágætlega heim, kom fermdum bíl heim í hlaðið og sendi þjer með honum þetta gamla og úrelta flutningatæki.

Engin tíðindi hjeðan að austan, kald tíð og gróðurlítið.

Með bestu heillaóskum til þín og vandafólks þíns einnig.

Þ.

Páll Guðmundsson

H.

Seattle, 30 mars '39.

Herra Benedikt Sveinsson,
Landsbókavörður
Rkv. Island.

Kæri herra, —

Ég hefi verið beðin að "skrifa heim", eins og við nefnum það hér vestra. Einn nábúi minn þarf að sýna fæðingar skírteini sitt, og foreldra sinna, ásamt giftingar skírteini foreldranna, í samb. við að fá duplicate af ríkisborgara bréfi föðursins, það glataðist í húsbruna. Ég gat ekki fengið neinar greinilegar upplýsingar, en skrifaði það litið sem ég náði í, á sérstakt blað sem

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

fylgir. — —

Ég skrifa yður vegna þess að við kyntumst 1935. – en bið yður að framvísa til þeirra sem afgreiða slíkt – þeir sem hér eiga hlut að máli munu strags um hæl greiða það gjald sem tilheyrir og upp er sett. – Þeim kemur vel að fá skírteinin sem fyrst.

Kærar þakkir fyrir góða viðkynningu og góðar minningar frá ferðinni austur undir Eyjafjöll sumarið 1930.

Með vinsamlegum óskum,
yðar einlæg
Jakobína Johnson

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Hr. bókavörður Benedikt Sveinsson,

Skólavörðustíg 11,

Reykjavík.

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Til forseta Ben. Sveinssonar

1. Líkur ert þú að líkna
leiðist í sorgadeyðu
þjóðinni, sem fyrri gefur,
glúpni þrívar, og drúpni
Syrtir að dimmur sorti
svala í eyktar kala.
Mun þó í bjarma brenna
bíða er stundir líða.

2. Gyðjur hvíðri svá oá
eynnar, frá jötnageymnum
Þertir, með ótal þjettum
þína, og vættir dvína
Sundrung, með svikatundrum
stríð, og álfað meira
Þessum úthverfur drift-
ynnar við ströndu brennið

Lýsist-þig og leggst í da, láttu pennan
Hensar. Ef þú vildir frjetta fá
þá fordu til hans Bensa.

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

9

3. Er þá allt farið? Ottar mið mærið
Tekið af skarið, tvíbrotið hjarið?
Dimmir í þegni við dekurs eymi
Þrúðara þegni með tildurskemmi

4) Hvar á að lenda? Hvar fleyginn venda
Kröpp er hvikt hendi, kalt á drangsenda
Skerðast stórt lendi við strandmökkenda
Fáryrði þenda, flagðið af venda

5. Glatt fyr með glöðum, gaman í tröðum
Sálstafabörðum á sumartröðum
En nú er þar fengið fjaðrir streng-
hada mig drengir við klymlengi

6. Skyldi því skatnar skilji að [illegible] hjábnar
og báls [illegible] í brimsverfi vatn
Þá sem komið er einnen á aldarsteinanna
Þá er að sem í urvenum eyrna í hugleyn[illegible]

7. Gefist góðum gull í hönd þeim
Ljóm lagsklæði lýti og [illegible] mörum
Þegni [illegible] lýða, [illegible] tíðe
Er best að bíða, og við bölið stríða

B. B.

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Vík, 4/12. 1936.

Gamli vinur!

Ég hefi nú heyrt, að gefa eigi út í „bók" svokallaða stjórn-málaþætti, sem Þorsteinn Gíslason hélt í útvarpið í fyrravetur, en mér þóttu þeir bæði <u>einhliða og ómerkilegir</u>. Nú vildi ég benda þér á að athuga þetta „prodúkt" mannsins – og, ef þú sérð á því ágallana, að skrifa um þá og sérstaklega nota tæki-færið til þess að gera þessum málum (og mönnum) betri

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

og sanngjarnari dóm, á
Ég þar einkum við málin,
eptir að landvarnarmenn
og stúdentastefnan komu
fram, enda var það, sem
ráðist, þeirri að spalla:
Fullveldisviðurkenning landsins,
Stjórnmála-sjálfstæði þjóðarinnar
— En mér virðist Þorsteinn
ekki segja annað en vera
því að „referera", „högrétta"
gömlu, eða í þeirra „dúr"!

Ég skrifa þér um þessa línu,
af því að ég veit til þessa engan
færari en þig (er á alt er litið),
ef þú vilt og nennir (sit venia verbo).
Með bestu óskum og kveðjum.

Þinn einl. [illegible]
Gísli Sveinsson.

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Herra bókavörður Benidikt Sveinsson

Eins og að undan förnu vel ég biðja þig að gjöra svo vel og veita móttöku eftir launum pabba um ára mótin og senda mér þau. pabbi er alltaf heilsu laus og líður heldur illa. hann biður að heilsa þér með þakklæti fyrir gamalt og gott.

Með kjærri kveðju
Ásbrandsstöðum Vopnafirði 25/11 1937
Halldór Guðmundsson

Httiat
Sendast austur með Esju 10. des.

Sendar
B. Sv.

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Herra Benidikt Sveinsson bókavörður
Skólavörðustig 11
Reykjavik

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Herra

bókavörður Ben. Sveinsson

Skólavörðustíg 11 A

Reykjavík

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

p. t. Húsavík, 15 des. 1936

Kæri vinur og frændi!

Jeg hafði ætlað að fara til Rv. nú með „Dettifossi“, en þaðan til Flateyjar með „Gullfoss“ sem er ætlað að fari frá Rv. 17. þ.m. Nú er Dettifoss orðinn það á eftir áætlun að ekki næst í Gullfoss, því verð jeg að hætta við förina til Rv. í þetta sinn, en kem þangað er jeg fer frá Flatey, en þangað þarf jeg að komast fyrir jólin svo jeg geti setið þau hjá Arngrími mínum hef jeg lofað því fyrir löngu

Þessi ferð – aukaferð má raunar segja sem jeg ætlaði mjer til Rv. ef ferðir hefðu fallið nógu hagan lega – var, af minni færi eta ætluð vegna veikinda Ólafs frá Fjöllum Þegar jeg get eigi komist þangað að þessu sinni hripa jeg þjer þessar línur í þeirri von að þú takir nú að þjer málefni Ólafs

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Það er jeg ætlaði að reka að þessu einni í Rv., eða styðjir að því í samráði og samvinnu við Jón Árnason lækni okkar Keldhverfinga o. fl. góðra manna hjálp, að það fái sem happalegastan framgang.

Þú hefir auðvitað heyrt um hin sorglegu veikindi Ólafs og að hann er nú sjúklingur hjá Dr. Helga Tómassyni. Og jeg veit líka að þú munir geta nærri hvernig heimili hans og skyldulið muni nú líða.

Það sem jeg vildi nú biðja þig að stuðla að eftir getu og hentugleika er að vistin verði Ólafi sem ódýrust á hælinu. Þegar hann var tekinn inn á það var annar maður fluttur þaðan og á elliheimilið. Þar er mun dýrara að vera og þurfi Ólafur eða heimili hans að greiða hærra gjaldið. En svo bágar eru efnalegar kringumstæður Ólafs að hann er eigi fær um að standast þann kostnað nema með hjálp sveitarinnar, en einmitt það myndi leggjast þungt á heimilið og varla fært að bæta því á það ofan á alt annað.

Jeg skrifa þjer um þetta af því jeg veit að þú ert allra manna í Reykjavík kunnugastur þessu heimili, og þaraðauki gamall vinur þess ekki síst móður Ólafs, sem nú er í elli sinni verður að þola þetta áfall, sem hún ber eins og hetja á yfirborðinu, hvað sem undir býr. Jeg treysti þjer líka allra manna best til að ganga fram í þessu.

Jeg læt svo staðar numið, óska þjer og þínum að endingu gleðilegra jóla og farsællegs nýs árs.

Með bestu kveðju

þinn einl.

Björn Guðmundsson

frá Lóni

Dvel í Flatey fram til febr.-marz
þarf að komast heim í Lón fyrir lok marzmán.

B.G.

BÆKUR

til

J'OLAGJAFA

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Fiskarnir

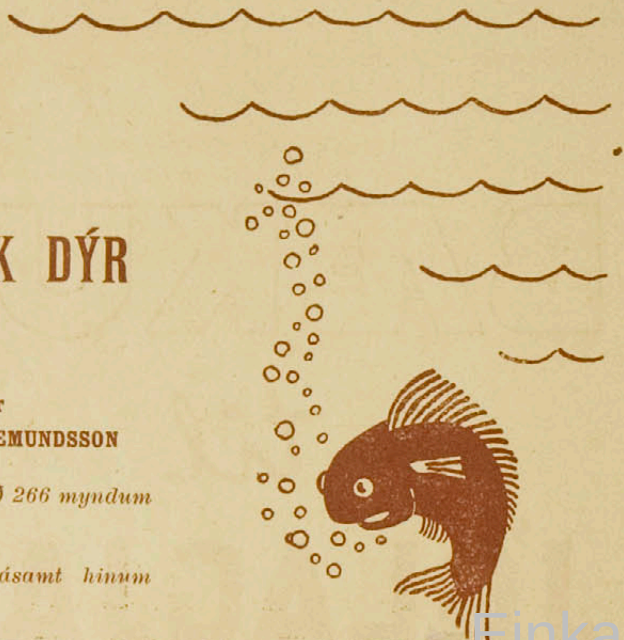

ÍSLENZK DÝR

I

eftir
dr. BJARNA SÆMUNDSSON

528 blaðsíður með 266 myndum og kort.

Nú aðeins selt ásamt hinum tveim bindunum.

Spendýrin

ÍSLENZK DÝR

II

eftir
dr. BJARNA SÆMUNDSSON

473 blaðsíður með 210 myndum.

Verð í léreftsbandi kr. 12,50

Fuglarnir

ÍSLENZK DÝR

III

eftir
dr. BJARNA SÆMUNDSSON

699 blaðsíður með 252 myndum.

Verð heft . . kr. 15,00
Léreftsband . – 20,00
Skinnlíking . – 22,00

Íslenzk dýr I–III í fallegu skinnbandi kr. 60,00.

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

BÆKUR TIL JÓLAGJAFA:

Alþingismannatal, konungsfulltrúa, landshöfðingja, ráðherra o. fl. 1845—1930. Með myndum. Verð kr. 10.00 heft og 13.50 ib.
Norður um höf, eftir Sigurgeir Einarsson. Verð kr. 13.50 heft, 17.50 ib.
Frá heimi fagnaðarerindisins, eftir Ásmund Guðmundsson. Verð kr. 15.00 ib.
Píslarsaga, eftir sr. Friðrik Hallgrímsson. Verð kr. 5.00 ib.
Faust, eftir Goethe. Verð kr. 15.00 ib.
Kveðlingar, eftir Guðm. Friðjónsson. Verð heft kr. 7.50, ib. 10.00.
Hafræna, safnað hefir Guðm. Finnbogason. Verð ib. kr. 10.00.
Íslenzk söngbók. Verð kr. 5.00 ib.
Íslenzkt söngvasafn I—II. Verð kr. 6.00 heft og 8.00 ib. hvort hefti.
Almenn kristnisaga 1—4, eftir Jón Helgason. Verð h. 27.00, ib. 45.00.
Íslenzkt þjóðerni, eftir J. J. Aðils. Verð ib. kr. 10.00.
Þýzk-íslenzk orðabók, eftir Jón Ófeigsson. Verð ib. kr. 29.00.
Davíð skyggni, eftir Jónas Lie. Verð heft kr. 3.80, ib. 5.50.
Dýralækningabók, eftir Magnús Einarsson. Verð ib. kr. 15.00.
Sagan um San Michele, eftir Axel Munthe. Verð heft kr. 13.50, ib. 17.50, í skinnb. 22.00.
Ennýall, eftir Helga Pjeturss. Verð heft kr. 10.00.
Myndir úr menningarsögu Íslands, eftir Sigfús Blöndal og Sigurð Sigtryggsson. Verð heft kr. 5.00, ib. 7.00.
Fimm höfuðjátningar evangelisk-lúterskrar kirkju. Verð h. kr. 8.00.
Helgist þitt nafn, eftir Vald. Snævarr. Verð heft kr. 1.50, ib. 3.50 og 5.00.
Sögur frá ýmsum löndum I—III. Verð heft kr. 7.50, ib. 10.00 hvert bindi.
Egilssaga, Laxdælasaga, Eyrbyggjasaga fornritafélagsins. Verð heft kr. 9.00, ib. 15.00 hvert bindi.

BARNABÆKUR:

Sögur handa börnum og unglingum, eftir sr. Fr. Hallgrímsson. Verð I. hefti kr. 2.00, II.—V. 2.50 hvert hefti.

Andersens æfintýri. Verð ib. kr. 5.50.
Gosi, æfintýri gerfipilts, eftir Collodi. Verð ib. kr. 4.00.

Ferðir Münchhausens baróns. Verð ib. kr. 1.50.

För Gullivers til Putalands, eftir D. Swift. Verð ib. kr. 1.50.

Jólasveinarikið. Verð kr. 2.50 ib.

Refurinn hrekkvisi. Verð ib. kr. 2.00.

Tólf þrautir Heraklesar. Verð ib. kr. 2.50.

Tumi þumall. Verð ib. kr. 2.50.

Æfisaga asnans. Verð ib. kr. 2.00.

BÓKAVERZLUN SIGFÚSAR EYMUNDSSONAR

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

BÓKAVERZLUN SIGFÚSAR EYMUNDSSONAR

Nokkrar nýjar bækur árið 1936.

Bjarni Sæmundsson: Fuglarnir. Verð 15.00, 20.00 og 22.00.
Helgi P. Briem: Sjálfstæði Íslands 1809. Verð 12.00.
Pearl S. Buck: Gott land. Verð 8.00 og 10.00.
Björgúlfur Ólafsson: Frá Malajalöndum. Verð 14.00, 17.00 og 20.00.
Davíð Stefánsson: Að norðan. Verð 8.00, 10.00 og 15.00.
Elín Sigurðardóttir: Kvæði. Verð 4.00 og 5.50.
Elínborg Lárusdóttir: Anna frá Heiðarkoti. Verð 3.60 og 5.00.
Guðlaug Benediktsdóttir: Sérðu það sem ég sé? Verð 4.80.
Guðmundur Daníelsson: Ilmur daganna. Verð 4.60 og 6.50.
Guðm. G. Hagalín: Virkir dagar. Verð 6.50 og 8.50.
Huld II. Verð 8.00 og 14.00.
Hulda: Dalafólk I. ísól. Verð 10.00 og 12.00.
Íslenzk fornrit. Grettis saga Ásmundarsonar. Verð 9.00 og 15.00.
Jón Helgason biskup, dr. theol.: Hannes Finnsson biskup í Skálholti. Verð 12.00 og 16.00.
Kristmann Guðmundsson: Lampinn. Verð 5.00 og 7.50.
Matthías Jochumsson: Ljóðmæli (heildarútgáfa). Verð 25.00 og 30.00.
Maupassant, Guy de: Úrvalssögur. Verð 4.00 og 6.00.
Munthe, Axel: Frá San Michele til Parísar. Verð 10.00 og 12.00.
Queux, W. le: Æfisaga Raspútins. Verð 4.60.
Rauðka. Úrval úr Speglinum 1.—10. árg. Verð 15.00 og 20.00.
Sálmasöngsbók til kirkju- og heimasöngs, búið hafa til prentunar Sigfús Einarsson og Páll Ísólfsson. Verð 20.00.
Sigurður Helgason: Ber er hver að baki. Verð 4.00 og 10.00.

BÓKAVERZLUN SIGFÚSAR EYMUNDSSONAR
OG BÓKABÚÐ AUSTURBÆJAR B.S.E., LAUGAVEG 34.

BÓKAVERZLUN SIGFÚSAR EYMUNDSSONAR

Jak. Jóh. Smári: Handan storms og strauma. Verð 7.50 og 10.00.
Theodór Friðriksson: Mistur. Lokadagur II. Verð 5.00.
Henrik Thorlacius: Kynslóðir koma —. Verð 4.75 og 6.25.
Trotzki, Leo. Ævi mín. Verð 9.50.
Það mælti mín móðir. Sýnishorn af kveðskap þrjátíu íslenzkra kvenna. Verð 6.50, 8.00 og 10.00.
Þorsteinn Gíslason: Þættir úr stjórnmálasögu Íslands árið 1896—1918. Verð 4.50.
Þættir úr sögu Reykjavíkur. Verð 14.00 og 20.00.
Indriði Einarsson: Sjeð og lifað. Verð 15,00 og 20,00.

Barnabækur.

Sesselja síðstakkur og fleiri sögur. Verð 4.50.
Edison. Blaðadrengurinn, sem varð mesti hugvitsmaður í heimi. Verð 3.50.
Litlir flóttamenn. Drengjasaga frá Noregi. Verð 4.50.
Grimms æfintýri, 4. hefti. Verð 2.00.
Karl litli. (Saga frá Draumamörk). Verð 5.00.
Kátir krakkar. Verð 1.50.
Óli snarfari. Verð 2.75.
Pétur litli. Verð 3.75.
Mamma litla II. Verð 3.75.
Róbinson Krúsóe. Verð 3.50.
Andri litli á sumarferðalagi. Verð 3.00.
Æfintýri í Íshafinu. Verð 3.50.
Örkin hans Nóa. Verð 2.75.

BÓKAVERZLUN SIGFÚSAR EYMUNDSSONAR
OG BÓKABÚÐ AUSTURBÆJAR B. S. E., LAUGAVEG 34.

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Hr.

Bibliotekar Benedikt Sveinsson

Skólavörðustíg 11 A

Rv

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

KGL. DANSK REPRÆSENTATION I ISLAND

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Med venlig Hilsen!

LEGATIONSRAAD C. A. C. BRUN

DANMARKS REPRÆSENTATION

I ISLAND

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

FRA DEN ISLANDSKE MINISTERS BESØG I MADRID.
Staaende fra venstre til højre: Minister *Bjørnsson*, Attaché *Benediktsson*, Fru Minister *Boeck*. Fru Minister *Bjørnsson*, Konsul *Hedegaard* og Minister *Boeck*. Siddende: Fru Attaché *Briem* og Fru Attaché *Benediktsson*.

168

Danmarks-Posten
Juli 1936

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Herra bókavörður Benidikt Sveinsson

Skólavörðustíg 11

Reykjavík

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Flögu 23/9 1935

Kæri vin.

Jeg skrifaði þér í sumar en
hef ekkert svar fengið frá þér
aftur er ég því hræddur um að það
bréf hafi glatast efni þess bréfs
var að (biðja þig að) athuga um greiðslu frá mér
til Búnaðarbankans árið 1933 það
ár fékk ég afborgunarfrest og vaxta-
-lækkun í fimm ár átti ég að greiða
81 kr og 80 aura það ár borga ég frá
kaupfélagi Langnesinga 51 kr
og hef viðurkenning fyrir því enn
í bréfi frá þér segir að eftir standi
hjá þér 30 kr og 70 aurar af bankaláninu
sem þú biður að borga það ár til
bankans, og efa ég ekki að þú hafir
gjört það enn hefur sennilega gleymst
að innfæra það. Nú hefur bankaráðið
falið sýslumanni að auglýsa jörð mína

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

til uppboðs fékk ég frest til ákveðin tíma ef ég gæti fengið á þessu leiðrétting er nú sá tími þegar úti er ílt að þurfa að borga þetta aftur þegar búið er að margfalda upphæðina.
Nú vil ég biðja þig að fá þetta leiðrétt ef unt er og láta mig vita svo fljótt sem þú getur um árangurinn

Hver kveðja og ósk um góða líðan

Jóhannes Guðmundsson

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Herra Benedikt Sveinsson

Skólavörðustíg 11

Reykjavík

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Ásbyrgi 4. júlí 1935

Kæri frændi!

Við sendum þér og fólki þínu hugheilar kveðjur og þökkum veturinn og alla vinsemd, sem ætíð mætir okkur hjá ykkur.
Nú erum við komin heim hingað fyrir nokkru og málum af kappi. Veðrið er heppilegt, en mest málum við inni samt. Þau málverk eru ófullgerð, sem við vinnum að. Drengur okkar er kátur og fjörugur. Hann fékk kíghóstann, en er nú orðinn fullhraustur. Héðan að norðan man ég ekki neitt sérstakt að segja. Nýlega var haldinn pólitískur fundur að Skinnastað. Þar var fjölmennt en ekki komum við þangað. Fréttum við að mest hefði verið klappað fyrir

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Gísla Guðmundssyni og Benjamín á Gilsbakka.

Pabbi er hraustur en alveg sköllóttur. En allt í kring er uppvaxandi kynslóð. Þeir eldri og gömlu eru horfnir og dánir. Fyrir mér er allt hálfkunnugt eða ókunnugt. Pabbi segir það sama. Bangsi gamli er sá eini, sem hann heimsækir og talar við eins og í fyrri dögum. Það er síðasta bergmálið frá gamla Kelduhverfi.

Stöðugt koma bílar inn í Ásbyrgi. En ekkert af þessu fólki sjáum við. Fáum við að sjá eitthvert ykkar í sumar?

Við óskum ykkur svo allrar heilla og kveðjum ykkur með bestu þökkum.

Ykkar einlæg

Karen Agnete Kiddi og Sveinn Þórarinsson

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

A. P. JOHANNSON
910 PALMERSTON AVE.
WINNIPEG
CANADA

WINNIPEG MAY 9 1 PM 1936 MAN.

Herra Benedikt Sveinsson, fyrv. alÞm.

Skólavörðustíg 11 A.

Reykjavík, Iceland.

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

PHONE 71 177

A. P. JOHANNSON
910 PALMERSTON AVENUE

WINNIPEG ....Mai 7,............193 6.
CANADA

Herra frv. Alþingisman Benedikt Sveinsson,

Reykjavík, Ísland.

Háttvirti herra,-

Við sem tilheyrum Frammkvæmdarnefnd h. f. Eimskipafélag Íslands sjáum okkur ekki fært að sækja næsta aðalfund félagsins á þessu sumri, þá höfum við komið okkur saman um að fara vinsamlega þess á leit við yður ásamt Hr. Bankastjóra Magnus Sigurðsson, að mæta á téðum fundi fyrir hönd Vestur Íslenzkra hluthafa og fara þar með atkvæði okkar samkvæmt lögum og venjum félagsins.

Við treystum að þettað baki yður ekki óþægilega fyrirhöfn, og viljum þakka yður fyrirfram þann greiða er þér munuð gjöra okkur með því að vera við þessum tilmælum.

Með fullu trausti og vinsemdarvirðingu til yðar og árnaðaróskum til félagsins.

A. P. Johannson
Árni Eggertsson

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

a Benedikt Sveinsson

Skólavörðustíg 11

Reykjavík

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

p.t. Nesjum 25/7 – '36

Hr. Bókavörður.
Benidikt Sveinsson

Við minntumst á við yður fyrir stuttu hvort þjer vilduð leigja okkur slægjur í Sandey ef nokkrar væru, vildum nú biðja yður um svar viðvíkjandi þessu ef mögulegt væri fyrir næstkomandi miðvikudagskvöld því þá verður ferð austur til okkar. Ef það reyndist að hægt væri að slá þar eitthvað hefðum við hugsað okkur 1 kr undir ~~kg~~ kaplinum.

Vinsamlegast
Guðrún Jónasson

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Svarað 3/4 1936.

Kotastöðum 22 mars 1936.

Kæri frændi minn!

Bestu þakkir fyrir brjefið þitt og þær upplýsingar, sem þú gafst mjer um þetta byggingarlán. – Erum við ákveðnir í því, að taka lánið fyrir gjalddaga 1935. – við losnum þá einu árinu fyrr við lánið, ef við lifum svo lengi að geta greitt það alt. – Björn Kristjánsson hefur lofað að greiða bánkanum þessa fystu afborgun, nú þegar. Sagðist hann láta Sambandið annast um slíkar greiðslur fyrir sig, og eins hefði hann það með þetta, og ef alt gengur eins og maður gæti búist við, ætti bánkinn að vera búinn að fá þessa greiðslu, þegar þú færð þetta brjef mitt. – Mér þætti ákaflega vænt um ef jeg mætti biðja þig að gjöra svo vel og gera nú síðustu samningana fyrir mína hönd í þessari lántöku. – Björn Kristjánsson þykist aldrei vita neitt, um þetta þó við gæfum honum í fystunni umboð til að taka á móti láninu fyrir okkar hönd. – Við bræðurnir höfum talið okkur eigendur að húsinu á Skattaskýrslum, og gerum það áfram, og þar sem við ætlum ekki að taka meira lán, þá er þetta lánsfje ekki nema tæpur helmingur, af því fje sem komið er í bygginguna,

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

og fékkst okkur því rjettast að reyna að eiga það alt
ef við getum, og helst hefðum við kosið að ná í jörðina
líka til eignar, ef þess væri kostur, en það verður nú
lík lega ekki, eftir nú tíðar andar.

Bánkinn vill fá reikninga yfir hús bygginguna
og byst ég við að það sje gert í þeim til gángi að
sjá að þessu láni sje hafi verið varið í húsið.
En það sem Jóhann Kristjánsson byggingar meistari
leit á húsið í vor, og hafði hann um mæli að það
væri búið að gera lánunum meira en fyrir láninu
og hefur þó verið mikið gert við það síðan, og eign-
ið er búið að virða húsið til skatts og brunabóta, og má
það sjá að það er það hærra virt en lántakan er.
Þess vegna byst ég við að hægt sje að gánga frá
láninu þó við sendum ekki reikninga, það er tölu
vert verk að tína þá alla saman, en þó munum
við reyna það gerist bein þörf.

Svona hef eg skilið þetta, og hef þetta því ekki
lengra.— Ég get ekki sagt þér neinar frjettir,
heilsu far mamma hefur verið fremur gott, en aftur
hefur tíðin verið ill, erviðari við okkur í vetur, og
lítur nú út fyrir veru leg vand ræði með fóður byrgðir
ef ekki bregst til batnaðar fljót lega.
Mun Núpasveit vera mörgum sveitum betri hvað
þetta snertir, en þó á sumum bæum [illegible]

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

legur hey skortur, ef það hörm haldast lengi en snjór er þó ekki meiri en það hér niðri sveitinni að það mundi koma á flestum bæjum, eftir sólarkrings hlákur, og lifum við nú í voninni að fá hana sem allra fyrst.

Ég er beðinn að skila bestu kveðju til þín hjeðan. — Kveð ég þig svo með kæri kveðju

þinn einl. frændi

Kristbj: Benjamínsson

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Hr.

bókav. Benedikt Sveinsson

Skólavörðustíg 11 A.

R.vík

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

1935. 13. júli	gr. vextir	78,94
1936 15. apr	— —	78,94
15. —	afborgun	28,92
1937 14. —	árgjald	27.00
	Dovextir	1,35

Höfuðstóll nú 285,—

Næst á að greiða 11. júní 1937.

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Kom 14. apríl.

7

Litlalóni 24/3 1931

Herra Benidigt Sveinsson

Mjer er farið að leiðast eftir brjefi frá iður jeg hef ekki feingið brjef frá iður í tvö ár jeg er búin að skrifa iður tvisvar en ekk jart svar feingið og hygir mjer það mjög leiðinlegt jeg sendi iður ekki eftir gald efir jörina í hettað sin jeg varð að tapa sudar galdin úr bánum í ~~fira~~ sumar og kostaði það mig 60 krónur nú er ekki nokkur leið að vera í bánum nema sje gert við hann veggir~~nir~~ eru að detta undan honum og norður galdin er orðin fúin í honum líga, jeg óska eftir að ~~þer~~ gefið mjer á kveðið svar hvort þjer ætlið að láta gera við bæin svo hann sje leigu fær ~~að~~ anars verð jeg að reina að ditta svo-að honum í haust að jeg geti verið í honum næsta vetur ef jeg þarf á að halda þá læt jeg það ganga uppí eftirgaldið á jörðini rjett er að minast ör litið á bæin í Dritvíg jeg kom þar í vetur og þótti mjer þar ljótt að sjá, það er farin hálf hliðin beggja meign

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

alt svo itri síðirnar og sjest hvergi spítaur því svo ætla jeg ekki að fara fleiri orðum um það núna frjettir hef jeg eingar að seia iður nema tíðin hefur verið stirð i vetur en þó hefur aldrei tegið firir jörð i hólum en þó hafa þei eiðst með mesta móti skeppu höld góð sem af er tíðar far hefur stórum batnað síðan vigu af góu þó hefur hún verið mjög frostasamt snjór hefur verið mjög migill en er nú farin að minka og mest hefur hann minkað af sólar hita þó mest i hólum þeir ligga svo vel við sól svo er svo skjólasamt i norðanáttini

þigir mjer mjög slamt að verða að hregast burt af kotinu sögum þess að jeg er búin að koma túninu i góða rægt og er búin að koma mjer upp dálitlum vísir af kindum svo er ekki gott að þurfa að setja jörina i iði jeg treisti að þjer svarið mjer miða þessum sem first

virðingar fillst

Daghjartur Þorsteinsson

Þessa kvittun á að sýna við næstu árgjaldsgreiðslu, eða tilgreina Nr. G. 110

Í dag hefir hr. Benedikt Sveinsson.

Reykjavík

greitt **Ræktunarsjóði Íslands** árgjald 1936
af ofangreindu láni:

afborgun . .	kr.	15.00
vöxtu . . .	kr.	12.00
	kr.	27.00
dráttarvöxtu	kr.	1.35
	kr.	

samtals kr. 28.35

Eftirstöðvar lánsins eru kr. 285.00

Árgjald á að vera kr. 27.00

Reykjavík, 14. apríl 1937.

BÚNAÐARBANKI ÍSLANDS.

Gjalddagi er 11/6

H. Þorleifsson P. Magnússon

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Marteinn Bjarnarson

Herra alþingismaður Benedikt Sveinsson

Reykjavík

c/o Steindór Jóhannesson

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

p.t. Húsavík, 5. Ágúst 1930

Kæri frændi:

Beztu þökk fyrir seinustu samfundi.

Hér hefi eg verið rúman hálfan mánuð og hygg að svo verði fram eftir næsta mánuði. Þá hygg eg að fara til Sauðárkróks – því þann 17. júlí n.l. festi eg kaup á húsi þar. Hygg að byrja þar verzlun, í litlum stíl og hugsanlega fæst einnig eitthvað ofurlítið við, að selja greiða.

Eg sendi þér hérmeð 2 blöð af Íslendingi. Þar er ritgjörð mín um vegamál, sem eg mun eitthvað hafa talfært við þig, en man þó ekki vel eftir. Það var um margt að hugsa og skrafa – um hina minningarríku Alþingishátíð.

Eg held fast við þá skoðun að það eigi að leggja áherzlu á að gjöra umferðarfært austur yfir fjöll, Hálendisleiðina, sem eg vil svo nefna, en að það sé fjarri réttu lagi að samþýðast skoðun Jóns í Felli, sem hann gjörir grein fyrir í ritgjörð sinni í Samvinnunni. Aðalleiðin á að vera eins stutt og verða má og að henni á að gjöra færar álmur að svo miklu leiti sem unnt er. En hins vegar þykir mér vænt um bjartsýni Jóns. Og auðvitað dregur seinna að því, að það þarf að byggja vandaða vegi, sem liggja sem allra lægst til þess að geta notað hin hraðvirku tæki, bílana, sem allra lengstan tíma árlega.

Ein sú álma, sem eg hygg að réttmætt og nauðsynlegt sé að gjöra færa um sumartímann er leiðin úr Þistilfirði upp á Hólsfjöll. – Kunnuga menn hefi eg fengið til að gefa mér upplýsingar um þessa leið, en því miður (má eg ekki við því) skortir mig orku til að skoða leið þessa sjálfur. En mér er bent á að hin auðveldasta leið mundi verða þannig að fara af leið aðalpósts vestan við Sandá hjá Flögu inn eða suður Búrfellsheiði um Foss og Hvammsstaði gegnum „Mynni“ að Víðihóli á Fjöllum. Er því haldið fram að [word struck out] öll aðstaða frá hendi hins skapanda máttar bjóði mönnum þarna auðunnið starf þannig, að tiltölulega lítið fé mundi nægja til þess að framleiða „rólfæran“ sumarveg handa bílunum.

Með beztu kveðju

Þinn

Marteinn Bjarnason

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

ÍSLENDINGUR

Talsími 105. | Ritstjóri: Gunnl. Tr. Jónsson. | Strandgata 29.

XVI. árgangur. | Akureyri, 24. maí 1930 | 26. tölubl.

Kvenþjóðin og Landskjörið.

Eiga konur að sitja á þingi?

Það má stundum heyra það á mönnum, að þeim finnist að konur eigi lítið erindi að opinberum málum — það sje karlmannanna einna að koma þar nærri. — Raunar sje sjálfsagt að kvenþjóðin greiði atkvæði við kosningar, úr því henni hafi einu sinni verið veittur rjetturinn, en lengra eigi afskifti hennar af opinberum málum ekki að koma. — Þessi skoðun er gömul erfðaheimska, sem tími er kominn til að uppræta.

Hjá því fer ekki, að það verður eins um konur og karlmenn, að árangurinn af þingsetu þeirra fer eftir því hversu vel tekst með valið: hæfileikarnir og dugnaðurinn eru það, sem mestu varða. Kona, sem er gædd góðum hæfileikum, dugnaði og ráðdeild, hefir jafnvel meira erindi á þing heldur en karlmaður með sömu kostum, sakir þess, hvernig þingið nú er skipað. — Þar eru sjerstök verkefni, sem konur eru færari að leysa þar af hendi, svo sem uppeldismál og öll þau málefni, er lúta að heimilisstjórn og sjermentun kvenna.

En um verkefni kvenna á þingi þarf ekki að skrifa langt mál. — Allir víðsýnir menn viðurkenna það, að því fjölbreyttari kraftar, sem á þing koma, því betur verða störf þess leyst af hendi og meira í samræmi við þarfir þjóðfjelagsins.

Og ekki síst ætti kvenkjósendum að vera hugarhaldið, að málefnum, sem sjerstaklega snerta verkahring kvenna, verði meiri gaumur gefinn og eigi meiri skilningi að mæta á þingi en verður, ef karlmenn einir eiga þar sæti. — Sá eini kvenfulltrúi, sem setið hefir á þingi og nú hverfur þaðan, hefir unnið gott starf fyrir áhugamálum kvenþjóðarinnar. — Að annar kvenfulltrúi komi í hennar stað, mætti ætla að væri einróma ósk kvenþjóðarinnar — og einkum þegar svo stendur á, að í vali er einhver mikilhæfasta og mætasta kona þessarar þjóðar — frú Guðrún Lárusdóttir.

Það er Sjálfstæðisflokkurinn einn, sem hefir konu á listanum í því sæti, sem unt er að koma henni að. — Hinir stjórnmálaflokkarnir gera ekki konum svo hátt undir höfði. Og flokkurinn telur sjer sóma að því að hafa slíkan frambjóðanda og frú Guðrúnu.

Frú Guðrún er dóttir hins ágæta gáfu- og merkismanns Lárusar Halldórssonar Fríkirkju-prests og er gift Sigurbirni Á. Gíslasyni cand. theol., kennara og ritstjóra Bjarma. — Er hún margra barna móðir. — Gáfur hennar eru alkunnar og áhugi á opinberum málum. Hún hefir ritað mikið og er einhver ritfærasta kona þessa lands og að sama skapi vel máli farin. Í viðkynningu er hún hvers manns hugljúfi, og starfshæfileikar hennar og starfsþrek alveg óvenjulegt. Hefir hún átt sæti í bæjarstjórn Reykjavíkur um 6 ára skeið og hefir þar aldrei kona komið er meira hefir kveðið að. — Allir þessir hæfileikar hafa orðið þess valdandi að mikill hluti af kvenkjósendum höfuðstaðarins kröfðust þess að hún yrði nú í kjöri við landskjörið og Sjálfstæðisflokknum var ljúft og skylt að vera við þeim kröfum.

Kvenkjósendur landsins geta ekki fengið betri fulltrúa á Alþingi en frú Guðrúnu, og er þeim í lófa lagið að koma henni að, og mundi það verða þeim til gagns og sóma. Nái frú Guðrún ekki kosningu, er tæpast hægt að líta öðru vísi á en svo, að konur kæri sig ekkert um að neinar þeirra eigi sæti á þingi, en slíkt væri í hæsta máta undarlegt.

Í vali er — í öðru sæti C-listans — sú kona, er fyrir flestra hluta sakir er eitt glæsilegasta þingmannsefnið úr kvennahóp. Hverjum væri frekar treystandi fyrir áhugamálum kvenþjóðarinnar?

Það á konum að vera metnaðarmál að frú Guðrún komist að við landskjörið.

Og ekki ætti það að ljeta þær til fylgis við C-listann, að jafn ágætur maður og Pjetur Magnússon Búnaðarbankastjóri er þar í fyrsta sætinu.

Að báðum er sómi á þingi.

Hjer og þar.

Myndablöð Tímans.

Þann 14. og 19. þ. m. sendir Tíminn frá sjer myndaútgáfur af afreksverkum Jónasar frá Hriflu, ásamt viðeigandi lesmáli. — En það broslega við þessa myndasögu er það, að fæst af »afreksverkunum« eru unnin af J. J. — Hólinu logið upp á manninn. Honum er t. d. þakkað hið fyrirhugaða þjóðleikhús í Reykjavík. — Menn vita það helst um afskifti hans af því máli að hann hefir af alefli spilt fyrir því, að það yrði bygt á sæmandi stað. — Honum er hælt fyrir byggingu »Ægis«. — Fyrverandi stjórn fjekk byggingu hans samþykta — en það, sem Jónasi tókst að gera, var að koma því til leiðar, að skipið kom til að kosta ½ milj. kr. meira en »Óðinn« — þó lakara skip sje á flestan hátt og bygt á ódýrari tíma. — Ráðherranum er þakkað Kristneshæli, þó hann eigi stórum minni þátt í því en margur annara — og hafi aldrei lagt neitt til uppkomu þess úr sjálfs síns vasa. — Honum er þakkaður fjöldinn allur af ráðgerðum skólum,

AKUREYRAR BÍÓ

Laugardagskvöldið kl. 8½. *Ný mynd!*

Naðran í Paradís.

Kvikmyndasjónleikur í 9 þáttum, gerður af United Artists-fjelaginu undir stjórn ***D. W. Griffiths.*** — Aðalhlutverkin leika: ***Jean Hersholt*** og ***Phyllis Haver.*** — Þessi marg-umtalaða mynd, sem danski »Censurinn« heimtaði nafnabreytingu á og gaf ofanritað heiti, hefur fengið mjög lofsamlega blaðadóma, ekki síst fyrir það, hve ljómandi vel er farið með það viðkvæma efni, sem myndin fjallar um. Ung stúlka eyðileggur margra ára hamingjusamt hjónaband í eigin hagsmuna skyni, og eyðir peningum þeim, sem hún getur narrað út úr bóndanum í sukki og svalli með öðrum elskhuga. Er lýsingin mjög frumleg á því, hvernig konan og dóttirin taka atburðum þessum. ***Börnum bannaður aðgangur.***

Sunnud. kl. 5: Alþýðusýning! Niðursett verð!

Kappið um Matterhorn.

Sunnudagskvöldið kl. 8½. ***NÝ MYND!***

NAPOLEON.

Stórkostleg kvikmynd í 8 þáttum um Napoleon mikla, um æsku hans og ástir, þátttöku í stjórnarbyltiningunni og hinar sigursælu herferðir hans. — Aðalhlutverkin leika: ***Albert Dieudonné*** og ***Gina Manés.*** — Franska þjóðin er stolt af frægðarverkum Napoleons og vill ekki að þau falli í gleymsku, því hefur ríkið sjálft stutt að því, að mynd þessi yrði sem fullkomnust. Myndatakan stóð yfir í mörg ár og ekkert var til sparað, að þetta gæti orðið »stærsta mynd heimsins um mesta mann veraldarsögunnar.« — Fyrir utan Letizia Bonaparte, móðir Napoleons og Josephine de Beauharnais, konu hans, sjást á myndinni allir helstu menn stjórnarbyltingarinnar, svo sem: Danton, Marat, Robespierre o. m. fl.

Þótt myndin sje afarlöng verður hún sýnd í einu lagi.

NÝJA BÍÓ

Laugardagskvöldið kl. 8½: **Ný mynd.**

FLÓTTAMAÐURINN.

Kvikmynd í 8 þáttum, tekin eftir óperettunni »Rose Marie« undir stjórn Lucien Hubbard. — Aðalhlutverkin leika: ***James Murray*** og ***Joan Crawford.*** — »Rose Marie« er gull-falleg stúlka, sem heillar hugi allra. Einn þeirra er veiðimaðurinn Jim Kenyon. Í honum verður hún ástfanginn í fyrsta sinni á æfinni. En hann er grunaður um morð, og verður að flýja upp til fjallanna af því að hann getur ekki sannað sakleysi sitt. »Rose Marie« er nauðug gift manni sem hún ekki elskar. En örlögin færa þau þó saman á endanum, Jim og hana. — Myndin er framúrskarandi viðburðarík og sýnir fegurð og ást, fórnfýsi og karlmensku.

Sunnudaginn kl. 5 Alþýðusýning. Niðursett verð.

GLÆSIMENNIÐ.

Kvikmyndasjónleikur í 6 löngum þáttum með ***Ramon Novarro*** og ***Joan Crawford*** í aðalhlutverkunum. Bráðskemtileg mynd.

Sunnudagskvöldið kl. 8½: **Ný mynd.**

BÁTSMAÐURINN.
(WOLGAS-SØN).

Stórfengleg og undrafögur kvikmynd í 10 þáttum frá A.S. Kinografen. Leikstjóri er hinn alkunni CECIL B de MILLE. Aðalhlutverkin leika: ***Victor Varkony,*** sem allir kannast við frá myndunum »Konungi konunganna«, þar sem hann ljek Pílatus, og »Lady Hamilton«, þar sem hann ljek Nelson. ***William Boyd*** og ***Elinor Fair***, sem bæði eru með fremstu leikurum Ameríku. Á bökkum Wolga-fljótsins hafa Tartararnir slegið tjöldum. Þar sjást ferjudráttarmennirnir — Rússlands dráttardýr, sem draga hinar þungu ferjur ýmist með straumnum eða á móti. Og meðan þeir toga í taugarnar — og til þess að takið verði þeim ekki eins þungt, syngja þeir dauðþreyttir og sorgmæddir sinn eigin söng, hið undurfagra Wolga-ljóð: »Tökum fast á« o. s. frv. — Myndin er einhver allra fegursta og mikilfenglegasta mynd, sem sýnd hefur verið og lýsir einni rótinni að rússnesku byltingunni.

Geysir syngur ferjudráttarmannasönginn undir sýningunni.

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Veggfóður,

mest og best úrval, hjá

Tómasi Björnssyni.

Alúðar þakkir til allra þeirra, sem sýndu okkur samúð og hluttekningu við andlát og jarðarför tengdaföður okkar og afa, sjera Jóns Þorsteinssonar, og heiðruðu minningu hans á einn eður annan hátt. Sjerstaklega þökkum við hvorutveggju hjónunum á Möðruvöllum honum auðsýnda hjálp og vináttu.

Sigurlaug Benediktsdóttir. Magnea Þ. Kristjánsdóttir.
Helga M. Kristjánsdóttir. Jón Kristjánsson.
Óli P. M. Kristjánsson.

og teikningar sýndar af þeim, þó vitanlegt sje að viðkomandi hjeruð eiga þar öll framtökin. — Honum er þakkað Hótel Borg í Reykjavík, þó ekki sje vitanlegt að hann hafi gert annað en greiða atkvæði með því, ásamt meirihluta þingmanna úr öllum flokkum, að ríkið gengi í ábyrgð fyrir nokkrum hluta af byggingarverði þess. — Og honum er þakkað að klefarnir í tugthúsinu í Rvík voru málaðir. Mikið feikna afrek — eða hitt þó heldur. — En í öllum þessum lofgjörðarvaðli, bæði í myndum og lesmáli, er gengið fram hjá salernunum í Mentaskólanum og vindsnældunum frægu, sem ráðherrann og blöð hans mest hafa gumað af áður — og fjósunum, sem bygð voru og rifin í Reykholti hvort árið eftir annað og 130 þús. kr. fjósinu á Hvanneyri er gleymt. Á að draga þann heiður af J. J. að hafa verið þar með í ráðum að minsta kosti, þó ekki hafi hann verið þar alráðandi? — Þessi myndablöð Tímans verða mörgum skemtilestur, líkt og frásagnirnar um vellýgna Bjarna.

Pólitíska morðtilraunin.

Tíminn bar það á Sjálfstæðisflokkinn — og Dagur bergmálaði — að hafa mútað dr. Helga Tómassyni til þess að kveða upp úr með þann grun sinn, að Jónas ráðherra væri bilaður á geði. — Er þingmenn flokksins birtu yfirlýsinga þess efnis að hvorki þingflokkurinn í heild eða einstakir menn úr honum hefðu átt nokkurn þátt í því að álit dr. Helga kom fram, þagnaði þessi geðslega aðdróttun um hríð, en sökin var lögð að dyrum læknanna, þeir væru valdir að gerðum dr. Helga. — En er dr. Helgi birtir skýrslu sína, þá verður það ljóst, að það eru Framsóknarmenn — flokksmenn ráðherrans — sem þar koma við sögu. Enginn Sjálfstæðismaður riðinn þar við á nokkurn hátt. — En þetta var á aðra leið en J. J. hugsaði sjer að hafa það. — Hann hafði ætlað sjer að nota þetta geðveikismál sem kosningabeitu fyrir sig með því að ljúga því upp á Sjálfstæðismenn að þeir stæðu þar að baki. — Og nú — þegar kosningarnar nálgast, vekur hann upp lýgi sína — því frá honum var hún runnin — að nýju, og magnar svo að nú kveður hann ákveðinn Sjálfstæðismann — Ólaf Thors — vera pottinn og pönnuna í þessari »pólitísku morðtilraun« við sig. Þessari fúlmannlegu lygi ætlast hann til að gangi í »háttvirta kjósendur«. — Skýrslu sína hefir dr. Helgi boðist til að staðfesta með eiði. — Hvort vilja menn heldur trúa honum eða brennimerktu »sannsöglinni« frá Hriflu?

»Brennuvargar.«

Tíminn skýrir rjettilega frá því, að jafnvel í hinum grimmasta hernaði hafi það æfinlega þótt sjálfsögð skylda að þyrma konum og börnum. — Á Sturlungaöldinni hafi þó verið brugðið út af þessu. Þá hafi verið uppi brennuvargar, sem vörnuðu konum og börnum útgöngu. Enn segir Tíminn, og rjettilega, að brennuvargar hafi verið vargar í vjeum siðmenningar hvítra manna. — Nú segir blaðið ennfremur að á sjálfri tuttugustu öldinni hafi stjórnmálabaráttan íslenska eignast brennuvarga, er ekki þyrmi konum og börnum, heldur snúi hlífðarlaust vopnum sínum gegn þeim varnarlausum. — Brennuvargarnir, sem blaðið ræðir um, eru menn þeir, er rjeðu til heimfarar dr. Helga til dómsmálaráðherra og konu hans. En Tíminn fer með vísvitandi ósannindi, er hann eignar hana Sjálfstæðismönnum. — Dr. Helgi hefir lýst því yfir hverjir þeir væru og eru það Framsóknarmenn — flokksbræður ráðherrans — og hefir einn þeirra, Bjarni Ásgeirsson alþm., játað það hreinskilnislega í Tímanum að hann hafi hvatt dr. Helga til heimsóknarinnar. — Það er á þá, þessa flokksbræður ráðherrans, sem áfellisdómur Tímans skellur. Annars hefir það ekki heyrst, að kona ráðherrans hafi beðið nokkurn heilsuhnekki við heimsóknina. — Og ef um ónærgætni eða verra hefir verið að ræða gagnvart henni, hvernig verður þá framkoma Jónasar ráðh. dæmd gagnvart heimili dr. Helga, er hann rekur hann og fólk hans með 10 kl.st. fyrirvara þaðan, vitandi það, að mágkona læknisins og barn liggja sjúk og konan nýstaðin upp úr veikindum. — En stærra er þó níðingsverk það, sem þessi ráðherra hefir framið gegn sjúklingunum á Nýja Kleppi. — Hann rekur lækninn frá spítalanum og skilur spítalann eftir lækníslausan. Tugir saklausra og bágstaddra sjúklinga eru látnir gjalda þess á grimmilegasta hátt, að velgerðarmaður þeirra, læknirinn, sem þá stundaði, var kominn í ónáð hjá ráðherranum. — Dag frá degi fer sjúklingunum versnandi, því þeir hafa engan lækni, er þekkir sjúkdóm þeirra. — Ráðherrann hlustar á kveinstafi þeirra og grát en lætur sig engu skifta. — Hann er »brennuvargurinn« sem ekki þyrmir konum, börnum og varnarlausum aumingjum, af því hann þarf að hefna sín. — Tíminn hefir kveðið upp dóminn yfir þessum verknaði ráðherrans: Hann er úrskurðaður: *»vargur í vjeum siðmenningar hvítra manna.«* — Þessi maður er nú í liðsbón til kjósenda. Ætla þeir sjer að styðja málstað »brennuvargsins«, er níðingsverkið hefir unnið á varnarlausum aumingjum? — Tíminn telur það óhæfu að veita slíkum brennuvörgum grið og fylgi.

Annar maður B-listans.

Guðbrandur vínbruggari er látinn skrifa í Tímann lofgerðarrollu um 2. mann Framsóknarlistans, sjera Jakob í Holti, og telur honum allskonar dáðir og dygðir til gildis, og í sýslu sinni njóti hann almenns trausts og fylgis. — Já, það sýndi sig best þegar hann bauð sig fram þar til þingmensku á móti Einari á Geldingalæk fyrir þremur árum síðan — og varð ekki hálfdrættingur.

Vestmannaeyjafundurinn.

Dagur reynir að breiða yfir lydduhátt Jónasar ráðherra í Vestmannaeyjum með því að segja að fundurinn hafi átt að byrja kl. 3 e. h. en ekki kl. 1 og hafi því ráðherrann mætt á rjettum tíma. — Þessi vörn Dags fellur um sjálfa sig, svo barnaleg er hún. — Eða heldur nokkur maður með viti að um 700 manns komi saman á fundarstað 2 kl.st. áður en fundur á að byrja, og ætli sjer að standa allan þann tíma utan við harðlæst fundarhúsið?

Austfjarðafundirnir.

Það er nú aftur skilið með þeim dómsmálaráðherra og fulltrúum Sjálfstæðisflokksins og þeir komnir til Reykjavíkur, en ráðherrann sækir norður á bóginn með Haraldi vini sínum. — Síðasta rimman milli Sjálfstæðisflokksfulltrúanna og ráðherrans stóð á Norðfirði — en þar háttaði þannig til að ráðherrann hafði því nær engan byr. — Skiftist fundurinn þvínær jafnt á milli Sjálfstæðismanna og jafnaðarmanna, að því er sjeð varð — og var það eini fundurinn eystra, er jafnaðarmenn höfðu fylgi að ráði. — Á Eskifirði voru Sjálfstæðismenn í meiri hluta og fjekk dómsmálaráðherra fálegar undirtektir. Var hann þar úfinn í skapi. — Á Egilsstöðum kvað Framsókn aftur hafa verið í meiri hluta, þó talsverð breyting muni hafa verið orðin á því í fundarlokin, eftir að þeir Ólafur og Magnús höfðu tekið dómsmálaráðherra til hæfilegrar meðferðar og hann stóð frammi fyrir fundarmönnum rúinn »dýrðarglóríunni«.

Fundur J. Þ.

Dagur gefur það í skyn, að Jón Þorláksson hafi boðið til fundar síns hjer með það fyrir augum, að Jónas ráðherra gæti ekki mætt þar. — Ráðherrann er á næstu grösum, og hann á svo hægt með farkost að hann gæti verið hjer á hvaða tíma sem væri, vantaði ekki viljann — eða kjarkinn.

F. U. S. „VÖRÐUR"

heldur fund þriðjudaginn 27. þ. m. kl. 8,30 e. h. í Verslunarmannafjelagshúsinu.

DAGSKRÁ.

1. Sumarstarfsemin.
2. Ýms mál.

Mjög áríðandi að fjelagar fjölmenni!

Stjórnin.

Símskeyti.

(Frá Frjettastofu Íslands).

Rvík 23. maí 1930.

Utlend:

Frá Berlín: Loftfárið Graf Zeppelin komið til Brasilíu eftir velhepnað flug frá Þýskalandi.

Frá Bombay: Mrs. Chatopadhay, mágkona Mrs. Naidu núverandi bráðabirgðaleiðtoga þjóðernissinna, hefir verið dæmd í 9 mánaða einfalt fangelsi. — Er hún fyrsta konan úr sjálfboðaliðinu, sem dæmd er til fangelsisvistar. — Óeirðirnar halda stöðugt áfram og fara handtökur stöðugt vaxandi

Frá New York: Nýlega kveikti mannfjöldi, ca. 5000 manns alls, í dómhúsinu í Shermann-bæ í Texas, til þess að ná á sitt vala svertingja, sem hafði verið leiddur fyrir rjett, ásakaður um að hafa ráðist á hvíta konu. — Lögreglan og herdeid úr landvarnarliðinu vörðu dómhúsið klukkustundum saman fyrir skrílnum, til þess að fyrirbyggja að fanginn væri tekinn og drepinn án dóms og laga. — En fanginn kafnaði í reykhafinu og náði skríllinn líki hans og brendi það á báli á götunni.

Innlend:

Í gærkvöldi kviknaði í »lúgarnum« á vitaskipinu Hermóði, er lá hjer við hafnarbryggjuna. — Tókst að slökkva eldinn, en skemdir urðu talsvert miklar.

Theódór Líndal hefir lokið prófraun í málafærslu fyrir Hæstarjetti og verið viðurkendur hæstarjettarmálaflutningsmaður.

Úr heimahögum.

Kirkjan. Messað í Lögmannshlíð kl. 12 á hád. — Ferming og altarisganga.

Dr. Guðmundur Finnbogason landsbókavörður flytur erindi í Samkomuhúsi bæjarins í kvöld kl. 8½ um *vestrænu skáldin.* Er hjer átt við skáldskap Vestur-Íslendinga. Hafa þeir dr. Guðmundur og Einar Kvaran undanfarið verið að safna úrvali vesturíslensks skáldskapar og kemur það út á næstunni í vandaðri útgáfu, og verður mikil bók, um 800 bls. — Í erindi sínu mun dr. Guðmundur lýsa einkennum helstu skáldanna og skáldskap þeirra. — Sem fyrirlesari á G. F. fáa sína líka, og geta menn verið þess fullvissir að hann veitir ánægjulegu kvöldstund. — Aðgangur aðeins 1 kr.

Barnaskólinn. Vigfús Jónsson málarameistari hefur fengið málningu nýja barnaskólans fyrir 950 kr. Var tilboð hans lægst af fjórum. Það hæsta 1200 kr.

Frimann B. Arngrimsson hefur boðið skólanefnd steinasafn sitt til sölu handa barnaskólanum. — Var samþykt að kaupa það fyrir 300 kr.

Kennurum barnaskólans vill skólanefnd fjölga um 3 — úr 7 upp í 10, og er samþykki fræðslumálastjórnarinnar leitað til þess.

Hljóðfærakaup. Bæjarstjórnin samþykti á síðasta fundi að kaupa handa Samkomuhúsinu 45000 kr. Beckstein-flygel.

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Í Versl. „París", Akureyri

er nýkomið: Matvörur allskonar og ágætis Laukur. NIÐURSOÐIÐ, svo sem Fiskibollur, heil- & hálfd., Sardínur, Gaffalbitar, Lax hálfd., Kjöt heild. & hálfd., Skinke. VEFNAÐARDEILD: Stumpasirz, Kjólatau fl. teg., Hattar og Húfur, Regn- og Reiðfrakkar o. m. fl.

Verslunin „París" Akureyri.
(Sigv. E. S. Þorsteinsson.)

NÝKOMIÐ!

Golftreyjur, kvenna og barna.
Alpahúfur, hv. og misl.
Rúmteppi, hv. frá 4,25
Tvisttau, frá kr. 1,10 m.
Manchettskyrtur, Bindi,
Göngustafir og Ferðatöskur
o. m. m. fl.

BRAUNS-VERZLUN.
Páll Sigurgeirsson.

Dráttarvextir

falla á fyrrihluta útsvara 1930, ef ekki er greitt fyrir 1. júní þ.á. Vextirnir eru $^1/_2$% á mánuði og reiknast frá 1. apríl.

Bæjargjaldkerinn.

Bann.

Að gefnu tilefni er öllum stranglega bönnuð sandtaka í landareign jarðarinnar Kaupangur í Öngulstaðahreppi, nema með mínu leyfi.

Árni Guðjónsson.

Feld styrkbeiðni. Knattspyrnufjelag Akureyrar sótti nýlega um 750 kr. styrk til bæjarstjórnarinnar til þess að geta staðist straum af kostnaði við að senda íþróttaflokk kvenna á íþróttamótið á Alþingishátíðinni. Meirihluti fjárhagsnefndar, H. D. og Brynleifur, vildu veita fjelaginu 500 kr. en minnihlutinn, E. O., ekkert. — Þegar til kasta bæjarstjórnarinnar kom var styrkveitingin feld með 6 atkv. gegn 5. — Voru á móti jafnaðarmennirnir 3, Jón Guðl., Tómas og Ólafur.

Opinberunarbókin. Trúlofun sína hafa nýlega opinberað í Reykjavík ungfrú Svanhvít Vatnsdal, hjeðan úr bænum, og Sigurður Samsonarson frá Álafossi.

E.s. Nova kom í fyrradag að sunnan og fór aftur um kvöldið áleiðis til útlanda. Með skipinu komu hingað m. a. Ásgeir Pjetursson útgerðarmaður, Jónas Þorbergsson útvarpsstjóri og Lúðvík Sigurjónsson kennari.

Akureyrar Bíó sýnir nú um helgina tvær afburða myndir. — Á laugardagskv. Nöðruna í Paradís, sem hlotið hefur lofsamlega blaðadóma víðsvegar um heiminn — og á sunnudagskv. NAPOLEON, stórkostlega kvikmynd, sem sýnir líf þessa glæsilegasta hershöfðingja veraldarsögunnar frá því hann var ungur liðsforingi og þar til hann stóð á hátindi frægðar sinnar.

Hjúskapur. Nýlega voru gefin saman í hjónaband í Reykjavík ungfrú Guðrún Stefánsdóttir frá Fagraskógi og Jón Magnússon skáld.

Tilkynning.

Undirritaður er fluttur í Hafnarstræti 66, *(syðri enda hússins uppi)*. — Tek að mjer sem fyr, uppgjör, brjefaskriftir o. s. frv., fyrir alla er með þurfa. — Heima eftir kl. 8 e. m.

Akureyri $^{24}/_5$-'30.

Páll Pálsson.

Nærsveitamenn

utan Akureyrar vitji Íslendings í Versl. Bened. Benediktssonar, Brekkug. 37. Afgreiðsla blaðsins er flutt í Strandg. 23 (uppi).

Vegamál.

Bílfær leið frá Fossvöllum að Reykjahlíð.

Næsta sumar — 1930 — á þess að verða kostur að flytja póst og ferðamenn í bifreiðum frá Borgarnesi eftir aðalpóstleið til Akureyrar, og þaðan austur að Mývatni. Einnig frá Eskifirði og Reyðarfirði um Egilsstaði á Völlum, að Fossvöllum í mynni Jökuldals. En óframkvæmt verk er að gera bifreiðum færa leið frá Fossvöllum að Reykjahlíð við Mývatn. Er sú vegalengd um 140 km.

Að árinu 1928 lá leið aðalpósta frá Fossvöllum suðvestur um Jökuldal, nokkurn spöl inn fyrir Skjöldólfsstaði. — Þar breytt stefnu, farið upp úr dalnum (í vestur) um land það, sem nefnist Jökuldalsheiði. Norðvestan við bæinn Rangalón er lokið leið þvert um þessa heiði. Hækkar land þá aftur um nokkur hundruð fet án tilfinnanlegs bratta og er enn stefnt í vestur um Möðrudalsheiði. Er heiði sú einkar sljettlend umferðar millum tveggja melása, sem eru báðum megin á takmörkum hennar, er hún þó nálega 5 km. löng millum ásanna.

Af vesturbrún á heiðarásnum afhjúpast Möðrudalshásljettan (um 1500 fet [illegible]) [illegible] tignarleg og sjerkennileg, umkringd fjöllum, þar á meðal Herðubreið í vestri, sem að verðleikum dregur til sín fyrstu athugun. Það er dálítið bratt vestur af heiðinni, en eftir það er leiðin greiðfær og fremur stutt (um 5 km.) að Möðrudal.

Í Möðrudal er hálfnuð leið frá Fossvöllum að Reykjahlíð. Af því jeg álít þá ca. 70 km. hins óunna beltis, sem fjær eru Austfjörðum, nær því sjálfgjörða akbraut, sem kostnaðar vegna virðist eiga að lagfæra á undan; þá vík jeg nánara að athugun þess hluta af leiðinni fyr.

Frá Möðrudal liggur leiðin í norður um Vegaskarð og Víðidal (bær samnefndur) að Grímsstöðum á Hólsfjöllum. Lækkar landið um alt að 300 fet á þessum ca. 33 km. langa kafla. Hygg jeg að óvíða annarsstaðar á Íslandi muni hægt að gjöra nær heila þingmannaleið færa bílum með eins örlitlum kostnaði. Tel jeg ónauðsynlegt í byrjun að brúa aðra af þeim fáu lækjum, sem yfir verður farið heldur einn ársprænu þá, er fellur suður um Víðidal og leiðin hlýtur að leggjast yfir norðanvert við Vegaskarð. Jeg man eftir einu örstuttu hliðbröttu klifi við svonefnda [illegible], sunnan við Vegaskarðið. Hygg jeg 12 menn geta gjört það vel fært bifreiðum með eins dags vinnu. Norðan í Biskupshálsi mun beina leiðin líklega nokkuð brött. Væntanlega heppilegt að beygja til hliðar (austur) á stuttum kafla. Frá Grímsstöðum er stefnt í vestur. Er mjög greiðfært að Jökulsá á Fjöllum. — Vegalengd alt að 5 km. — Jökulsá mun vart mjórri en 90—100 metrar. En brú yfir hana þarf efalaust að vera nokkuð mikið lengri. Árbakkana ber lítið hærra þegar áin fer fram með venjulegu vatnsmagni. En þetta mikla vatnsfall kastar stöku-sinnum harkalega af sjer efnismiklum vetrarkufli. Er slíkt athæfi áarinnar, jafnframt því að hugleidd eru upptök og nafn hennar, góð leiðbeining þeim, er hafa afl til að yfirbuga Jökulsá þarna, sem vondan farartálma á fjölfarinni leið.

Hjá Grímsstöðum á Fjöllum verður brúin yfir Jökulsá dýrt mannvirki — Jeg legg því til að þessi voldugi þrándur í götu fái að fara með völd nokkur ár hjer eftir *eins og öll liðin ár.*

Ferðamenn verða að skifta um farartæki í þjettbýlinu erlendis. — Flytja sig millum járnbrauta, bifreiða og sporvagna o. s. frv. — Jökulsá verður fyrst um sinn að varpa æfintýrablæ á leið vegfaranda. Því allmikil en hættulaus tilbreyting er það, að stíga út úr þægilegri bifreið til að setjast í dráttarkláf eða litla ferju yfir straumþungt, kolmórautt jökulvatn.

Vestan við Jökulsá taka Mývatnsöræfin við. Leiðin er yfirleitt greiðfær. Landi hallar örlítið austur, aðallega þegar dregur austur að Námaskarði. Hygg jeg vegalengd þangað um 20 km.

Námaskarð er allmikill óbrattur heiðarháls. Þótt það gnæfi eigi hærra en raun ber vitni um, mun öllum þeim, er ferðast yfir það á björtum sumardegi verða minningarríkt hið fagra og víðáttumikla útsýni, Mývatnssveitin blaktir við í vestri, en í austri hin víðlendu öræfi og Hólsfjallabygð, og bak við (austan við) Út-Fjallabygðina blána hinir hærri fjallgarðar vegna fjarlægðar.

Þegar dregur vestur af Námaskarði hallar undan fæti; nokkuð jafnt alla leið að Reykjahlíð við Mývatn.

Það verður ekki hjá því komist að laga leiðina með allmikilli vinnu öðru hvoru frá Jökulsá að Reykjahlíð.

Þess er vert að geta að hvergi á allri vegalengdinni millum Möðrudals og Reykjahlíðar er til mýrlendur blettur. Á einum stað á Mývatnsöræfum er farið yfir læk, sem betra myndi að brúa. En sú brú gæti eigi orðið lengri en 2—3 m.

Það er skoðun mín að 12 æfðir vegagerðarmenn myndu á einu sumri, með því að hafa ráð á grjótgálga og einum flutningabíl til afnota öðru hvoru, en að öðru leyti með einföldum handverkfærum, afkasta því, að skapa bifreiðum sæmilega greiðfæra leið millum Möðrudals og Reykjahlíðar. En sú leið er rúmlega 70 km. eins og áður er að vikið. *Skora jeg hjer með á vegamálastjórn landsins að láta rannsaka umrætt svæði til fullnustu í sumar, og næsta Alþingi að veita fje til þess að gera leiðina [illegible] sumarið 1931.*

Nýkomið:

allskonar sápur og hreinlætisvörur.

Lægst verð.

Versl. Oddeyri.

Verkamanna-föt

er BEST að kaupa í

Verslun Oddeyri.

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Það er að minsta kosti von um að utanhjeraðsstarfsmenn gætu byrjað verk við Grímsstaði á Fjöllum vorið 1931, án þess að hafa stigið fæti út úr bifreið frá Kópaskeri við Axarfjörð. Er sú leið þó löng (65—70 km.) en fremur greiðfær.

Búendur á Fjöllum hafa lengi háð baráttu við örðuga aðdrætti. Hugsanlega meðfram þess vegna sýnt lofsverðan dugnað undanfarin vor og haust við að ryðja og gera akfært norður um Hólssand, út í bygð í Axarfirði. En eftir að Brunná í Axarfirði var brúuð tognaði hin akfæra leið frá Kópaskeri með undra flýti, og mun ná alla leiðina að Austaralandi (ca. 30 km.) En sá bær er næstur norðan við Hólssand í beinni leið.

Mjer hefur verið sagt það áform þeirra 6 bænda, sem búa á Hólsfjöllum, að yfirbuga torfærurnar með nokkurri opinberri hjálp, næsta vor og haust, þannig að bifreiðar komist heim til þeirra alt sumarið 1931. (Vegal. ca. 35 km.). Tel jeg athafnir og áform tilgreindra manna sanna hið mikla kjörhæfi þessa víðlendis (Fjallabygðanna) til hraðferða.

Þá er að leitast við að athuga nánar austurhluta aðalleiðarinnar, um Jökuldal til Möðrudals.

Frá Fossvöllum suðvestur dalinn liggur leiðir um Haugstaði, Hvanná og Hofteig að Hjarðarhaga. Þetta ca, 20 km. langa svæði hygg jeg vera nokkuð greiðfært til vegarruðnings. Nær því hvergi er mýrlent, ekki verulega grýtt nje klappir til hindrunar. Sennilega þarf að byggja brýr yfir þverár og læki. Í leysingum geta sumar árnar orðið ærslagjarnar. Það verður að vanda vel stuttar steinbogabrýr yfir þær svo til varanlegrar frambúðar megi verða.

Til þess að gera þennan vegarkafla færan bílum vil jeg áætla verk 20 manna í 4 mánuði. Og auk þess aðkeypt efni til brúargerða fyrir 5 þús. kr.

Frá Hjarðarhaga inn að Skjöldólfsstöðum er löng bæjarleið (alt að 10 km.). Það hygg jeg vera örðugasta kaflann á allri leiðinni, einkum vegna þveránna. Að minsta kosti 4—5 flestar töluvert vatnsmiklar og straumharðar þverár verða á leiðinni. Veitir vatni að þeim frá víðlendum svæðum norður á heiði.

Fyrir mörgum árum voru þær stærri brúaðar. En brýrnar reyndust ekki að öllu leyti nægilega traustar og urðu herskáum náttúruöflum eitthvað að leikfangi. Brýr þessar hafa að vísu verið endurreistar, en það mun vafasamt hvort þær eru nothæfar handa bílum eða gerðar á þeim stöðum, sem nauðsyn krefur vegna þeirra.

Það er hugboð mitt að þessi bæjarleið, að meðtöldum brúarbyggingunum, heimti vinnukraft 20 manna heilt sumar (fjóra mánuði). Og auk þess aðkeypt efni til brúargerða fyrir 10 þús kr.

Frá Skjöldólfsstöðum er leiðin sljettlend og laus við verulegar torfærur inn að Gilsá (3 km. leið). Gilsá mun vera einna stærst þverá í Jökuldal. Yfir hana þarf að byggja nýja steinbogabrú því eldri brúin verður tæplega gerð nothæf þannig að fje sparist. Auðsætt er að ár líða þar til Gilsá hindrar hina hröðu umferð.

Framh.

Marteinn Bjarnason.

NÝJA-BIÓ

sýnir á næstunni tvær stórmyndir, sem framarlega standa að efni, list og leik. — Eru það þessar kvikmyndir: ***Chicago*** og ***Bátsmaðurinn*** eða Wolgas boatman. Leikstjórn beggja myndanna hefur annast snillingurinn Cecil B. de Mille, og teflt fram eingöngu úrvals leikendum og vandað frágang allan sem best má verða. Er t. d. einn af aðalleikendunum í báðum myndunum hinn glæsti ***Victor Varkony***, sem eingöngu leikur hin stærstu hlutverk. Í »Konungi konunganna« ljek hann t. d. Pílatus, Nelson í Lady Hamilton og aðalhlutverkið í stórmyndinni »Síðustu dagar Pompeji-borgar«. — ***Chicago*** er nokkurskonar ádeila á stjettarfarið í Ameríku og er sönn lýsing hins verulega lífs, þótt mörgum kunni að þykja sumt all-ótrúlegt. Aðalkvenhlutverkið er leikið af hinni góðkunnu leikkonu ***Phyllis Haver***, sem margir munu kannast við frá myndinni »Sjálfskaparvíti«, þar sem hún ljek á móti Emil Jannings. — ***Bátsmaðurinn*** (Wolgas-boatman) er kvikmynd í 10 þáttum sem fræg er orðin og alstaðar hefur verið tekið með opnum örmum. Var hún fyrir nokkru síðan sýnd í Reykjavík og hlaut meiri aðsókn en flestar aðrar myndir, svo góð þótti hún. Efni myndarinnar er rússneskt. Tartaraflokkur hefur slegið tjöldum sínum á bökkum Wolga-fljótsins nálægt gömlu höfðingjasetri. Þangað heyrist söngur þeirra, sem hafa þá atvinnu að draga pramma hlaðna af vörum meðfram bökkum Wolgu, stundum með straumi, stundum á móti. Og til þess að gleyma kvölum og þreytu og ljetta sorgirnar syngja þeir í takt sinn eigin söng, hin gullfallegu Wolga-ljóð: »Tökum fast á« o. s. frv. Einn af þessum dráttarmönnum er hetjan í kvikmyndinni, bátsmaðurinn Feodor, sem leikinn er af ***William Boyd***. — Gerist hann foringi þessara fátæku og þrælkuðu manna, svo þeir geti brotið af sjer okið og fengið rjett sinn í þjóðfjelaginu. Sýnir myndin þau átök. Aðalsmærina Veru, sem er ein af aðalpersónum myndarinnar, leikur hin yndislega ***Elinor Fair***. Er varla hægt að finna betri »karakter«-leik, þótt víða væri umlitast í stórmyndum nútímans, svo snildarlega fer hún með hlutverk sitt. ***Öll er myndin hin fegursta***. Bátsmaðurinn verður sýndur á sunnudagskv. með aðstoð ***Geysis***, sem syngur Wolgu-ljóðin oftar en einu sinni undir sýningunni.

X.

Gullhringur fundinn. Geymdur í Norðurgötu 28.

Kransar.

Afar ódýra og fallega kransa, einnig útsprungna ***rósaknúppa*** selur

Hulda Clausen.
Strandgötu 37.

MUNIÐ EFTIR
minningarspjöldum Gamalmenna-hælissjóðs Akureyrar!
Fást hjá bóksölum.

VJER ERUM ÞESS ÖRUGGIR,

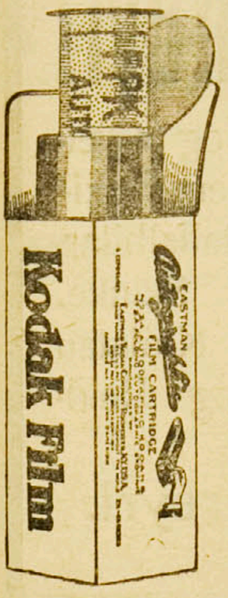

að hinar loftþjetttu umbúðir um »Kodak«-filmuna sjeu þær bestu sem til eru. Vjer eru þess enn fremur öruggir, að »Kodak«-filman sje hin besta, sem heimurinn hefir að bjóða. Ef þessu væri ekki þannig varið, myndu sjerfræðingar þeir, sem »Kodak« hefir á að skipa, fljótt komast að raun um það. Á bakvið »Kodak« filmuna stendur hin stærsta og best úr garði gerða ljósmyndastofnun heimsins og heimsfrægir vísindamenn, sem gert hafa að æfistarfi sínu rannsóknir og umbætur á ljósnæmum efnum.

‚Kodak'-filman

þekkist um allan heim sem óbrigðula filman í gula pappahylkinu.

Kodak Limited, Kingsway, London, W. C. 2.

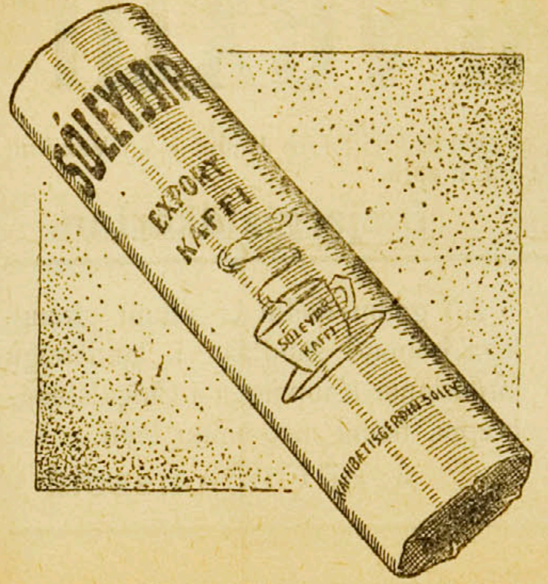

Allar íslenskar húsmæður

eiga að nota í könnuna sína **íslenskt Export**-kaffi, þegar það er jafn gott því útlenda og **mikið ódýrara.**

Heildsölubirgðir hjá:

I. Brynjólfsson & Kvaran,
Akureyri.

Firestone

FOOTWEAR COMPANY.

Nýung!

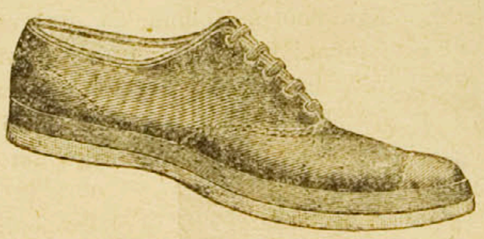

Sterkir, gráir gúmmmískór með príma hrágúmmisólum.

Birgðir af hvítum og brúnum strigaskófatnaði.

Aðalumboðsm. á Íslandi:
Th. Benjaminsson,
Læjartorgi 1. — Reykjavík.

Birgðir í Kaupmannahöfn hjá
Bernhard Kjær,
Gothersgade 49. Möntergaarden.
København K.
Símnefni: Holmstrom.

Reiðhjól

(Raleig) til sölu Verð kr. 140,00

Arthur Gook.

Brúkað orgel

í ágætu standi, 2 spil. Hnotutrjeskassi. Til sölu með sjerstöku tækifærisverði.

Þ. Thorlacius.

Prentsmiðja Björns Jónssonar

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

ÍSLENDINGUR

Talsími 105. | Ritstjóri: Gunnl. Tr. Jónsson. | Strandgata 29.

XVI. árgangur. | Akureyri, 31. maí 1930 | 28. tölubl.

Gagnfræðaskólinn 50 ára.

Norðlendingar undu því illa, er Hólaskóli hinn forni var lagður niður og þóttust, sem von til var, hart leiknir af ríkisvaldinu, er þeir voru sviftir biskupsstóli og skóla í senn. Þeim, var það því áhugamál hið mesta að mentastofnun yrði sem fyrst aftur stofnsett á Norðurlandi, en óskir þeirra í þeim efnum fengu um langan aldur lítinn byr.

Það var fyrst eftir að Alþingi fjekk fjárveitingarvald að horfurnar urðu vænlegri. Fyrsta löggjafarþingið veitti fje nokkurt til undirbúnings skólastofnun — ekki á Hólum, heldur á Möðruvöllum í Hörgárdal, er sakir legu sinnar og ýmsra annara kosta þótti ákjósanlegri skólastaður. — Á þinginu 1877 var samþykt frumvarp til laga um skólastofnun þessa og náði það konungsstaðfestingu. Eftir lögum þessum átti skólastjóri að vera búfræðingur. En á næsta þingi, 1879, var samþykt nýtt frumvarp um Möðruvallaskóla, er náði konungsstaðfestingu sama ár. — Eftir þessum lögum þurfti skólastjóri ekki að vera búfræðingur, en tveir kennarar voru með honum, og skyldi annar þeirra vera búfræðingur. — Flutningsmenn málsins á þingi ætluðust upphaflega til að skólinn yrði almennur mentunarskóli, en urðu að sætta sig við það, til þess að geta komið skólastofnuninni gegnum þingið, að hann yrði nokkurskonar búnaðarskóli.

Árið 1879 var svo skólahúsið bygt á Möðruvöllum. Var það reist á brunarústum »amtmannsstofunnar« og var það gert af sparnaðarástæðum, til þess að hægt væri að nota »grunninn«. — En sá sparnaður gerði húsið óhentugt til afnota, varð það of mjótt — um 30 álnir á lengd og 15 áln. á breidd. Urðu því allar stofurnar mjóar og órúmlegar. — Samt þótti húsið veglegt á þeim tímum.

Skólinn var settur árið eftir — 1. okt. 1880, með mikilli viðhöfn. — Skólastjóra hafði konungur skipað 30. júní það ár *Jón A. Hjaltalín*, er verið hafði bókavörður við háskólabókasafnið í Edinborg. Annar kennari var Þorvaldur Thoroddsen náttúrufræðingur og þriðji kennari Guttormur Vigfússon búfræðingur — og síðar alþingismaður — frá Geitagerði. Átti hann að kenna búfræðina.

Þegar á fyrsta skólaárinu kom það í ljós, að búfræðikenslunni varð ekki komið við í skólanum, einkum að því er hina verklegu búfræði snerti, því nemendur gátu ekki hvorttveggja, kostað sig að vetrinum og unnið kauplaust að sumrinu. — Alþingi 1881 breytti því enn lögunum um Möðruvallaskóla og afnam búfræðikensluna. Voru þessi lög staðfest af konungi 28. júli 1881 og ný reglugerð samin fyrir skólann 28. júlí 1882 og var hún í gildi til 1905.

Við byrjun skólaársins 1882 verður Halldór Briem cand. theol. kennari við skólann og haustið 1887 kemur Stefán Stefánsson að skólanum. — Koma þeir, ásamt Hjaltalín, mest við kennarasögu Möðruvallaskóla úr því.

Aðsókn að Möðruvallaskóla var jafnan góð og sóttu oftast fleiri um inntöku en húsrúm leyfði. Fjekk skólinn frá upphafi á sig besta orð fyrir kenslu og skólabrag allan.

En er tímar liðu, fóru ýmsir að verða óánægðir með að hafa skólann í því fyrirkomulagi, er honum var afmarkað. Vildu gera hann fullkomnari og koma honum í samband við lærða skólann í Rvík. Voru jafnvel sumir svo stórhuga að vilja gera hann að sjálfstæðum lærðum skóla. — Ýmsr raddir komu og um það að flytja skólann frá Möðruvöllum til Akureyrar.

Tuttugu ára afmæli skólans var haldið hátíðlegt á Möðruvöllum 26. maí 1900. — Var það fjölsótt og hið veglegasta. — Á fundi, er haldinn var í sambandi við minningarhátíðina, var samþykt tillaga þess efnis, að fundarmenn hjetu því, að stuðla að því af alefli, hver á þann hátt, sem hann gæti best komið við, að skólinn yrði gerður svo fullkominn, sem frekast föng væru á, námstíminn lengdur um eitt ár, konur látnar hafa jafnan aðgang að skólanum sem karlar, skólinn settur í samband við lærðaskólann, og yfir höfuð skólanum að öllu leyti komið í það horf, að hann fullnægði kröfum tímans. — Gerðist Stefán Stefánsson kennari helsti forvígismaður þessara breytinga. — Var hugsjón hans: fullkomin endurreisn Hólaskóla hins forna — skóli, er útskrifaði stúdenta.

En málið átti örðugt uppdráttar, þó ekki væri farið fram á meira en þriggja ára kenslu, samband við lærðaskólann og flutning skólans til Akureyrar. — En svo kemur óvæntur atburður fyrir: Vorið 1902 brennur skólahúsið á Möðruvöllum og var þá nauðugur einn kostur að flytja skólann til Akureyrar — að minsta kosti til bráðabirgða.

Þá hefst það tímabil í sögu skólans, sem sumir hafa kallað »*útlegðartímabilið*«. — Barnaskóli Akureyrar er leigður fyrir kensluna, þannig að gagnfræðaskólinn fær skólahúsið til afnota þegar kenslu er lokið í barnaskólanum. Verður skólinn þannig að síðdegis- eða kvöldskóla, kenslutímar frá 3 síðd. til 8. — Það er haustið 1902, sem skólinn byrjar undir þessum kringumstæðum og hafði hann þessa vistarveru í tvo vetur. — En svo voru húsráð skólans takmörkuð að lítið eða ekkert rúm var fyrir söfn hans og urðu nemendur að mestu að fara varhluta af gagnsemi þeirra.

Á þinginu 1903 er fallist á að Akureyri skuli vera framtíðarheimili skólans og honum breytt í þriggja vetra skóla, í sambandi við lærðaskólann — eða sem þá var búinn

AKUREYRAR BÍÓ

Laugardagskvöldið kl. $8\frac{1}{2}$. *Ný mynd!*

Rauða dansmærin.

Kvikmyndasjónleikur í 8 þáttum, leikinn af ágætum leikurum. — Mynd þessi — sem byggist á sönnum viðburðum, sem gerðust á stríðsárunum 1914—1918 — lýsir hinni dularfullu dansmær ***Mata Hari***, sem með sínum ástríðufullu indversku dönsum töfraði alla, jafnvel tignustu þjóðhöfðingja. Æfi hennar var næsta viðburðarík uns hún ljet líf sitt, sem dæmdur njósnari. Örlög hennar vöktu almenna hluttekningu, ekki síst vegna þess, að dómurinn þótti mjög svo hæpinn.

Sunnud. kl. 5: Alþýðusýning! Niðursett verð!

Ný mynd! — Sjá gøtuauglýsingarnar.

Sunnudagskvöldið kl. $8\frac{1}{2}$. ***NÝ MYND!***

Lady Rockefeller.

Gamanleikur í 7 þáttum með hinni fögru og fjölhæfu ***Anny Ondra*** í aðalhlutverkinu. — Þessi bráðskemtilega mynd lýsir á viðeigandi hátt gamaldags hræsnurum og nýmóðins uppskafningum ásamt mörgu hlægilegu, sem fyrir kemur í samkvæmislífi stórborganna. Ungan mann á að neyða til að giftast stúlku, sem hann hefir sjeð fátæklega búna heima hjá sjer og sem hann fyrirlítur af heilum hug, þótt hann sje bandvitlaus í sömu stúlkunni, sem hann hefir kynst skrautklæddri í veislusölunum. Hann veit ekki að þetta er sama stúlkan og er að því kominn að fremja sjálfsmorð út af öllu saman, en þá — — — — *Anny Ondra* er hjer lítið þekt, en mun brátt vinna hylli almennings hjer, eins og annarsstaðar. — Pantið aðgöngumiða í tíma.

NÝJA BÍÓ

Laugardagskvöldið kl. $8\frac{1}{2}$:

BÁTSMAÐURINN.
(WOLGAS-SØN).

Stórfengleg og undrafögur kvikmynd í 10 þáttum frá A.S. Kinografen. Leikstjóri er hinn alkunni CECIL B de MILLE. Aðalhlutverkin leika: ***Victor Varkony***, sem allir kannast við frá myndunum »Konungi konunganna«, þar sem hann ljek Pílatus, og »Lady Hamilton«, þar sem hann ljek Nelson. ***William Boyd*** og ***Elinor Fair***, sem bæði eru með fremstu leikurum Ameríku.

Geysir syngur ferjudráttarmannasönginn undir sýningunni.

Músik: Karl Runólfsson leikur á fiðlu og Gunnar Sigurgeirsson á flygel. — — ***Allir verða að sjá þessa ágætu mynd.*** Pantið aðgöngumiða í tíma!

Sunnudagskvöldið kl. $8\frac{1}{2}$: **Ný mynd.**

CHICAGO.

Heimsfræg stórmynd í 11 þáttum, sett á svið af hinum fræga leikstjóra CECIL B. de MILLE, þeim hinum sama, er stjórnaði töku myndarinnar »Bátsmaðurinn«. Aðalhlutverkin leika: ***Phyllis Haver*** og ***Victor Varkony***. Tilgangur myndarinnar er sá, að lýsa lífinu í Bandaríkjunum og einkennum þess, bæði góðum og illum, og er ströng ádeila á stjettarfarið þar og mútugjafirnar í landi dollaranna. Koma lýsingarnar vel heim við það sem ***Upton Sinclair*** og aðrir frægir höfundar segja frá í bókum sínum. Sum Norðurlandablöðin telja þessa mynd bestu myndina sem Cecil B. de Mille hefir tekið.

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Miðstöðvartæki:

Vatnsleiðslur,
Skolpleiðslur,
Vatnssalerni,
Vaska,
Baðker,
er hagkvæmast að kaupa hjá
Tómasi Björnssyni.

Hjer með tilkynnist vinum og vandamönnum, að móðir okkar, Álfheiður E. Ardal, andaðist miðvikudaginn 28. maí.

Jarðarför foreldra okkar er ákveðin föstudaginn 6. júní n. k. og hefst með húskveðju á heimili þeirra, Aðalstræti 24, kl. 1 e. h.

Theódóra Pálsdóttir. Laufey Pálsdóttir. Steinþór P. Árdal.

---

að fá nafnið Mentaskólinn í Reykjavík. — Síðustu gagnfræðingar útskrifast undir gömlu reglugerðinni vorið 1906. — Frá byrjun skólaársins 1905—1906 heitir hann *Gagnfræðaskóli Akureyrar*, og er reglugerð hans gefin út 11. nóv. 1905.

Skólahús, mikið og veglegt eftir þáverandi mælikvarða, var reist þá um sumarið í norðurenda Eyrarlandstúns. — Er það núverandi heimkynni skólans og hafa miklar umbætur verið gerðar á því síðan.

Um leið og skólinn var gerður að þriggja vetra skóla, var einum föstum kennara bætt við, svo þeir urðu þrír auk skólastjóra, sem nú fjekk nafnið skólameistari. Var Jónas Jónsson, prófastur á Hrafnagili, gerður að kennara við skólann, auk gömlu kennaranna. — Sumarið 1908 fá þeir Hjaltalín skólameistari og Halldór Briem lausn frá embætti. — 10. sept. er Stefáni Stefánssyni veitt skólameistaraembættið og nýir kennarar við skólann verða Þorkell Þorkellsson mag. art. og Árni Þorvaldsson cand. mag., auk sjera Jónasar. — Nú eru 15 kennarar við skólann með tímakennurum.

Möðruvallaskólinn er mótaður af Hjaltalín, sennilega glæsilegasta skólamanni sinnar samtíðar hjer á landi. — Og um arftaka hans við Akureyrarskóla má segja, að hann var gæddur flestum þeim kostum, sem skólsstjóra mega prýða og að haldi koma.

Svo líða árin. Kröfurnar um að gera skólann að lærðum skóla verða ákveðnari og ákveðnari. — En Stefáni auðnaðist ekki að sjá þá hugsjón sína rætast. — Hann deyr 20. jan. 1921. — Eftirmaður hans verður Sigurður Guðmundsson cand. mag. — núverandi skólameistari. - Fyrir honum vakir það sama og hann gerir það að áhugamáli lífs síns og berst fyrir því með dugnaði og festu. — Vinnur hann það á, að kenslumálaráðherrann veitir skólanum, þann 27. okt. 1927, rjettindi til að útskrifa stúdenta. Og á síðasta þingi er loks hinu langþráða takmarki náð: samþykt lög um *Mentaskóla Akureyrar*.

Fimtíu ár eru nú liðin síðan gagnfræðaskólinn norðlenski var stofnaður. Hvaða þýðingu hann hefir haft fyrir almenna mentun í landinu, verður ekki dæmt um hjer — en það segir sig sjálft, að hún hefir verið mikil. — Af skólanum hafa útskrifast um 1100 gagnfræðingar og 27 stúdentar — núverandi árgangur talinn með — en nærfelt 2 þús. manns hafa stundað nám við skólann. — Nemendur skólans tilheyra öllum stjettum og stöðum, m. a. eru tveir af núverandi ráðherrum gagnfræðingar frá skólanum.

Í dag og á morgun er 50 ára afmæli skólans minst á Möðruvöllum og hjer á Akureyri. — Sækja minningarhátíðina eldri og yngri nemendur skólans úr öllum landsfjórðungum. Og hvað sem á milli hefir borið og ber í dægurmálunum, munu þeir allir einhuga fagna að hinu langþráða takmarki er náð — og Norðlendingar aftur fengið það sjálfstæði í skólamálum, er þeir voru sviftir fyrir öld og aldarfjórðungi síðan.

Landsmálafundirnir.

I.

Fundur dómsmálaráðherra.

Dómsmálaráðherra boðaði til landsmálafundar hjer á Akureyri á fimtudagskvöldið. — Vildi hann vera á undan Jóni Þorlákssyni, er boðað hafði til fundar kvöldinu eftir og til þess að tryggja sjer samúð og fylgi á fundinum, ljet ráðherrann herör upp skera meðal trúrra fylgismanna sinna í nærsveitunum og stefndi þeim á fundinn. Var árangurinn sá að þegar kjósendur Akureyrarkaupstaðar komu á fundinn um 8 leytið var fundarsalurinn orðinn fullur af sveitamönnum. Urðu bæjarbúar að hverfa heim aftur — eða standa út við dyr fundarsalsins og fram með veggjunum meðan fundurinn stóð yfir.

Dómsmálaráðherra hóf umræður. Var hann í upphafi stillilegur og talaði með hógværð, en ekki gerði hann sannleikanum hátt undir höfði. — Einna mest veður reyndi hann að gera út af því að tolltekjur landsins höfðu 1921 verið veðsettar fyrir enska láninu og vildi kenna fyrv. Íhaldsflokk um það, þó hann væri ekki stofnaður fyr en tveimur árum eftir að enska lánið var tekið. — Þá vildi ráðherrann kenna sama flokk um skuldasöfnun ríkisins á árunuum 1916—1923 þó Framsókn færi með fjármálastjórnina tvö síðustu ár þess tímabils og árin þar á undan verið samsteypustjórn allra flokka. — Aftur var ráðherrann ekkert að halda því á lofti að á stjórnartímabili Íhaldsflokksins 1924—1927 lækkuðu ríkisskuldirnar um nærfelt 7 miljónir og sjóðseign ríkisins óx um $2^1/_2$ milj kr. — Síðari hluti fyrstu ræðunnar gekk út á það að segja frá því hversu mikill afkastamaður hann sjálfur væri. — Þótti mönnum gaman að raupi hans.

Haraldur Guðmundsson flutti mönnum fagnaðarboðskap jafnaðarmenskunnar í skörulegri ræðu. — Aðallega var það þó skattalöggjöfin, sem hann vildi gerbreyta. Á milli Sjálfstæðisflokksins og Framsóknar vildi hann ekki gera upp í millum — svo líkir væru þeir, þegar til kastanna kæmi um flest.

Sig. Ein. Hlíðar talaði af hálfu Sjálfstæðismanna. Sneri hann sjer aðallega að ýmsum búnaðarmálum, er dómsmálaráðherra hafði komið inn á, en ekki farið sem ráðvandlegast með — fært heiðurinn í dilk Framsóknar, þar sem ekki átti heima nema að nokkru leyti og í sumum tilfellum alls ekki. — Einnig hafði Hlíðar ýmislegt að athuga við tollmálastefnu Haraldar.

Eftir þetta var fundurinn um stund góðlátlegt rabb milli dómsmálaráðherra, Haraldar og Hlíðars. Þó gat dómsmálaráðherra ekki stilt sig um annað en að slá sjálfum sjer gullhamra öðru hvoru og ljómaði þá ásýnd hans af ánægju — og liðið samansmalaða klappaði honum lof í lófa — eins og til hafði verið ætlast.

En kl. $10^1/_2$ kemur Jón Þorláksson á fundinn. — Hafði hann komið með Drotningunni er þá var nýkomin. — Fjekk hann bráðlega orðið og urðu þá brátt snögg umskifti með útlit og líðan dómsmálaráðherra. — Vítti J. Þ. harðlega stjórnarfarið í landinu, einkum gerðir dómsmálaráðherra: misnotkun hans á varðskipum ríkisins, árásirnar á Hæstarjett og viðleitni hans að fá hann afnuminn og afskifti ráðherrans af heilbrigðismálunum. Ráðherrann hefði sjálfur sagt um viðskifti sín og læknanna að þau miðuðu að upplausn þjóðfjelagsins hjeldi líkt áfram. — Til þess að forðast þetta kvað J. Þ. aðeins um tvent að velja: að losa þjóðina við ráðherrann eða læknanna. — Nú væri ekki hægt að fylla skarð læknanna í einni svipan en auðvelt að fylla sæti dómsmálaráðherra. — Það væru 1000 menn í landinu, sem væru eins f æ r i r að gegna því og J. J. — Hann ætti því að hverfa úr ráðherrastöðunni. — Útaf misnotkun varðskipanna taldi J. Þ. sjálfsagt að stefna ráðherranum fyrir landsdóm. Hvað veðsetning tolltekna ríkisins fyrir enska láninu snerti, þá væri hún engin til. — Í lánssamningunum væri aðeins tekið fram, að tolltekjurnar mætti ekki veðsetja öðrum — á þann hátt væru þær aðeins bundnar.

Úr þessu var J. J. öllum lokið Voru ræður hans, sem á eftir fóru, persónulegar svívirðingar um andstæðingana og ósannindaþvæla. — Bar hann í engu af sjer ásakanir J. Þ. en reyndi að stjaka þeim til hliðar með því að koma með aðdróttanir og ásakanir í garð andstæðinga sinna, sem í fæstum tilfellum höfðu við nokkuð að styðjast. — En liðsmenn ráðherrans tóku öllu slíku með tilskildum fögnuði og ljetu sjer vel líka þó ráðherrann kallaði J. Þ. »naut« og »fjármálaglóp« — og ungan stúdent, er talaði um skólamálin á mjög prúðmannlegan hátt, »siðspiltan götuslæping úr Reykjavík«. — Frambjóðenda C-listans, Pjetur Magnússon og frú Guðrúnu Lárusdóttur, kallaði ráðherrann »druslufígurur.«

Kl. $2^1/_2$ um nóttina var fundinum slitið. — Sagði ráðherrann það síðast orða, er hann kvaddi og þakkaði fyrir sig, að pólitíska morðtilraunin gegn sjer hefði mishepnast, en hann gæti eins búist við að verða líkamlega myrtur. Færi svo, gleddi það sig að vita að málstaðnum, er hann berðist fyrir, væri vel borgið — nógir kappar að taka upp merkið.

II.

Fundur Jóns Þorlákssonar.

Í gærkvöldi hjelt Jón Þorláksson fund í Samkomuhúsinu, eins og áður hafði verið tilboðað. Hafði hann boðið bæði dómsmálaráðherra og Haraldi Guðmundssyni þangað. — Dómsmálaráðherra afþakkaði boðið — kærði sig ekki um að mæta Jóni aftur. Haraldur mætti aftur en dvöl hans var þar ekki langvinn. Er J. Þ. skýrði frá því að þetta væri ekki framboðsfundur, heldur kæmi hann sem landskjörinn þingmaður til þess að skýra kjósendum frá gangi landsmálanna og mundi hann flytja stutt erindi áður en almennar umræður byrjuðu. Að erindinu loknu hefðu flokkarnir jafnan ræðutíma. Haraldur kvað J. Þ. taka sjer hjer forrjettindi, og kvaðst ekki una því og ganga af fundi. Gerði hann það og 20 hræður með honum, þar á meðal þingmaður bæjarins og Einar Olgeirsson. Var klappað dátt þegar kempurnar ruku af hólmi.

Þessu næst flutti J. Þ. afburðasnjalt og tilþrifamikið erindi, er stóð yfir í rúmlega $1^1/_2$ kl.st. Tók hann rækilega fjármálastjórn Framsóknar til meðferðar og sýndi fram á, eins og nú horfði við, mundu ríkisskuldirnar komast upp í 20 milj. kr. á næstunni og væri það 9 milj. kr. aukning frá því er fyrv. stjórn skilaði af sjer. Þó hefðu góðæri verið stjórnarár Framsóknar og tekjurnar að meðaltali 2 milj. kr. hærri á ári en í tíð fyrv. stjórnar. Hjer væri óstjórn og eyðslusemi að mestu til að dreifa að svona væri komið. — Þá ræddi J. Þ. Íslandsbankamálið ítarlega, og sýndi hversu gálauslega stjórnin hefði leikið með viðskiftaheiður og lánstraust landsins í hamförum sínum gegn bankanum — en svo að lokum kúvent algerlega í málinu, er hún hefði sjeð að flokkur hennar fylgdi henni ekki lengur óskiftur, og henni hætta búin, breytti hún ekki um stryk. Um stjórnarfarið — sjerstaklega þar sem dómsmálaráðherra hefur ráðin — var J. Þ. þungorður, og drap á ýmsa hneykslisverknaði ráðherrans. — Að síðustu fór J. Þ. nokkrum lofsamlegum orðum um 2 fyrstu frambjóðendur C-listans, Pjetur Magnússon og frú Guðrúnu. Kvað hann annir Pjeturs við Búnaðarbankann hafa hamlað því að hann kæmi hingað norður; stæði nú sá tími yfir, er bankinn hefði mest að gera. Vonaðist hann til að kjósendur ljetu ekki Pjetur gjalda þess, að hann teldi sjer standa nær að rækja skylduverk sín, en fara á atkvæða

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

O. Nilssen & Søn A/S.

(Bergens Notforretning)

BERGEN,

er besta veiðafæra verksmiðja á Norðurlöndum. Býr til m. a. hinar viðurkendu »Geysis«-fiskilínur, af öllum stærðum, bikaðar og óbikaðar. Einnig tauma, kaðla, netagarn, net, herpinætur, nætur smáar og stórar. Ennfremur dufl, lóðarbelgi, kork, flár, neta- og nótasteina og yfir höfuð alt, er að veiðarfærum lýtur. Sjerstaklega skal vakin athygli á hinum ágætu síldarnetaslöngum okkar.

Umboðsmaður verksmiðjunnar á Norðurlandi er:

Þórsteinn Sigvaldason,

Sængurveraefni hvít & misl.

Og þeir bestu **Sængurdúkar.**

Stærst úrval og lægst verð í

BRAUNS-VERZLUN.

Páll Sigurgeirsson.

veiðar — sem hann þó sakir allrar framkomu sinnar væri sjerstaklega vel fallinn til. Að erindi J. Þ. var gerður hinn besti rómur. — Talaði hann tvisvar.

Auk hans töluðu: Sig. Ein. Hlíðar, Lárus Thorarensen og Jón Jakobsson. Kvaðst hann vera kommúnisti. Enginn varð til þess að ljá Framsóknarstjórninni liðsyrði — enda ljet engin úr framfylkingu hennar hjer sjá sig á fundinum — samkv. fyrirmælum dómsmálaráðherra.

Steingrímur Jónsson bæjarfógeti var fundarstjóri á báðum fundunum. —

J. Þ. fór hjeðan með Drotningunni í gærkvöldi og heldur fund á Siglufirði í dag.

Símskeyti.

(Frá Frjettastofu Íslands).

Rvík 30. maí 1930.

Utlend:

Frá Bombay: Leiðtogar Múhameðstrúarmanna á Indlandi hafa samþykt áskorun til trúarbræðra sinna um að taka þátt í baráttunni fyrir sjálfstæði Indlands, m. a. með útbreiðslu bannaðra blaða og tímarita — og kaupa ekki og selja breskar vörur. Sífeldar óeirðir og fara horfurnar hríðversnandi.

Frá Oslo: Ráðgert að lækka hernaðarútgjöldin úr 46 milj. niður í 32 milj. kr. á ári.

Frá London: Neðri málstofan hefir felt að lýsa vantrausti á stjórninni útaf atvinnuleysismálunum.

Innlend:

Sjö beinagrindur fundust nýlega í Stóru-Sandvík í Flóa, er verið var að grafa þar.

„Ægir" tók í fyrradag enskan togara í landhelgi og fór með hann til Vestmannaeyja. Dómur fellur í dag.

FERÐA-PRIMUSAR

— einkar hentugir —

fást í

ELEKTRO CO.

Úr heimahögum.

Mesti fjöldi gesta er hjer í bænum í tilefni af skólahátíðinni.

Páll Kolka gat ekki flutt erindi sitt á uppstigningardag, af því Drotningin náði ekki hingað í tíma. — Hjelt hann það kl. 5 síðdegis í gær, og var aðsókn meiri en hægt var að búast við um það leyti dags. — Að erindinu var gerður góður rómur.

Harmonikusnillingarnir, Gellin og Borgström hjeldu hjer 3 hljómleika við góða aðsókn og mikla aðdáun.

Málverkasýningu hefir Sveinn Þórarinsson listmálari í 98 í Hafnarstræti þessa dagana. — Eru þar mörg fögur málverk.

Látin er hjer í bænum eftir langvarandi veikindi frú Álfheiður Árdal, ekkja Páls Árdals — Liðu 4 dagar á milli andláts þeirra. — Frú Álfheiður var mesta ágætis kona, en fáskiftin, og ljet lítið á sjer bera utan heimilisins. — Verða þau hjónin jörðuð saman næsta föstudag.

Útför Páls Árdals samþykti síðasti bæjarstjórnarfundur að yrði kostuð af bænum.

Þorsteinn M. Jónsson bóksali tók sjer far í dag með Lagarfoss til útlanda til að leita sjer lækninga. — Friðgeir H. Berg veitir bókaverslun hans forstöðu meðan hann er utan.

Geysir syngur kl. 5 á morgun í síðasta sinn á sumrinu.

Skákmeistari. Hannes Hafstein vann skákmeistaratign á skákþingi á Siglufirði. Keppendur voru 10.

Vegamál.

Bílfær leið frá Fossvöllum að Reykjahlíð.

Vegirnir eru að ná sæti meðal margs annars, er hinn líðandi tími seyðir til sín. Fje ríkissjóðs endist ekki til alls þess, sem nauðsynlegt er að framkvæma hindrunarlaust. Hjeruðin verða að láta í tje þegnskyldu nokkra. Tel jeg Jökuldælum sæma það vel, með aðstoð hrepps og sýslu, að annast byggingu á steinbogabrú yfir ána eins fljótt og nauðsyn krefur. Það er svo eðlilegt að bygðarlög þau, er klæðast bílfæru belti, snúi einn þátt í þá líftaug, er greið umferð knýr fram.

Strax innan við Gilsá breytist vegarstefnan (áður vetrarleið aðalpósts) og verður eftir greiðfærri melöldu (upp Múlann), fyrst dálítið brattri, vestur í Jökuldalsheiði. Heiðið verður að teljast greiðfær. Sumstaðar hagkvæmar melöldur og þjettir leirbornir sandar. Hvergi grafið land. Eftir heiðinni rennur ein á í austur, Víðidalsá. Mun óhjákæmt að byggja brú yfir hana strax. Hún telst draga til sín vatn af víðlendu svæði og vaxa mikið í votviðrum og leysingum. Vil jeg áætla kostnað við þá brúarbyggingu 5 þúsund krónur.

Frá Gilsá að Möðrudal (ca. 35 km.) hygg jeg þrjá kafla svo bratta að eitthvað verði að sniðskera þá. Fyrst verður fyrir spölurinn upp úr Jökuldalnum. En hinir kaflarnir eru báðum meginn í Möðrudalsheiði. — Aðallega eru þetta auðunnar melbrekkur. Væntanlega hægt að komast hjá að hlaða nokkuð upp vegarkant eða búa um ræsi þar til reynslan sýnir hvar frekari aðgerðir kunna að verða nauðsynlegar.

Jeg vil áætla það framkvæmanlegt fyrir 20 menn að gera leiðina frá Skjöldólfsstöðum að Möðrudal (40 km.) sæmilega bílfæra með eins sumars (fjögra mánaða) vinnu.

Mjer er ljóst að lýsing mín og áætlun um kostnað við að gera umrædda 140 km. leið akfæra, er af vanefnum framkvæmt. Fer mjer sem þeim öðrum, er styrkja skapgerð sína með einhverskonar trú, þegar örugga þekkingu brestur. — Þögn og athafnaleysi nær því allra annara, knýr mig til að örfa athygli þeirra, er ráða yfir þekkingu og fje til að leysa úr læðingi aðeins tvo níundu hluta af vegalengdinni millum Eskifjarðar og Borgarness.

Framangreindar hugleiðingar mínar benda til að með því að verja fyrst og fremst 100 þús. kr. úr ríkissjóði til hraðvirkra lagfæringa á leiðinni frá Fossavöllum að Reykjahlíð, þá muni hún geta orðið fær bifreiðum. Sennilega eigi lakari umferðar heldur en kaflar millum Borgarness og Akureyrar.

Jeg tel mig nokkuð vel kunnugan leið aðalpósta frá Fornahvammi í Norðurárdal til Austfjarða. Það er búið að yfirbuga marga grýtta, brattlenda og á allan hátt örðuga vegarkafla á þessari löngu leið. Árnar og vötnin, er löngum rugluðu leiðir manna, skjóta nú engum skelk í bringu. Alt er brúað nema Jökulsá-upp á hálendinu og fáeinar þverár á Jökuldal. Eftir tiltölulega lítið átak — að nema í burtu þær hlutfallslega ljettu lokur, sem enn þá hindra hraðferðir, 4—6 sumarmánuði árlega, víðsvegar um landið, að fráteknum Vestfjörðum og Austur-Skaftafellssýslu.

Eins og nú er ástatt er Austurland harðast útilokað frá þeim fjörgjafa, er bifreiðar reynast á færum leiðum. Jeg hygg það vafasamt, hvort sæma má þingi og stjórn að eyða verulega af hinum sameiginlega sjóði (ríkissjóði) til tíðra póstflutninga (t. d. tvær ferðir á viku) úr Suðurlandi norður á Akureyri, þegar ófær er eins stutt og eins auðunnin leið eins og frá Mývatni að Fossvöllum til þess að Austurland nái þeirri aðstöðu til hraðferða, er öllum hlýtur að reynast hagkvæmast.

Það er eðlilegt að reipdráttur nokkur geti átt sjer stað um, hverjar leiðir eigi fyrst að gera bílfærar. Jeg hefi t. d. að líðandi stund heyrt því hreyft, að það beri fyrst að leggja áherslu á, að gera leið aðalpósta, þá er nú ræður frá Fossvöllum til Húsavíkur, akfæra. En frá Fossvöllum fer aðalpóstur nú út Jökulsárhlíð yfir Hellisheiði til Vopnafjarðar. Jeg hygg ekki geta komið til mála, að velja þessa leið undir akveg frá Hjeraði til Vopnafjarðar. Hellisheiði er svo há, snarbrött báðum megin, og á margan hátt svo illa kjörin til að bera veg að óhæft virðist í strjálbýli að offra til hennar hæfilegu vegafje, svo umferð gæfist sæmileg. Líkur benda til að akfær vegur frá Fossvöllum til Vopnafjarðar yrði ódýrastur þannig, að fara inn Jökuldal alt að Hofteigi, en þaðan um Hofteigsöldu og norðanverða Smjörvatnsheiði til Vopnafjarðar. En þótt akvegur fáist til Vopnafjarðar, er eftir að komast þaðan um Sandvíkurheiði, Langanesströnd, Brekknaheiði, yfir Þistilfjörð, um Garðsdal, Axarfjarðarheiði, um Axarfjörð, Kelduhverfi og Reyjaheiði til Húsavíkur.

Hin nyrðri leið, sem jeg vil nefna Strandaleið, hlýtur að vera nálægt helmingi lengri. En auk þess mikið örðugra að meðaltali að gera hvern km. hennar hæfan til umferðar. — Jeg óttast að Strandaleiðin muni draga til sín eigi minna en sexfalda fjárupphæð móti þeirri leið, er jeg hef nokkuð lýst og nefna mætti Hálendisleið. Tvöföld vegalengd heimtar helmingi meira fje til endurbóta og viðhalds. Strandaleiðin þó mikið meira, af því hún liggur nær sjó og verður á allan hátt miklu umfangsmeira mannvirki, sem tönn tímans nær harðari tökum á. Eftir Hálendisleiðinni er land sljettara, sendnara og meira melrunnið. Úrkoma minni og hverfur fyr í auða jörð heldur en nær sjónum.

Þegar jeg geng útfrá að hugtök mín um kostnaðarmun þessara leiða fari nærri hinu rjetta, þá varðar það þó lang mestu, að Hálendisleiðina virðist kleyft að opna til umferðar eftir 3—4 ár. Strandaleiðina, með áþekku árlegu átaki, ekki fyr en á fimta áratug þessarar aldar.— Er það og ljóst að hraðferðir á langleiðum geta ekki átt sjer stað fyr en öllum höftum er rutt. Hin fyrstu hundruð þúsunda sem lögð verða fram til að byggja Stranda-

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Kauptaxti

skipstjórafjelags Norðlendinga á herpinótaveiði sumarið 1930.

1. Kjör skipstjóra, sem er nótabassi, sjeu 6% af brúttó-verði afla.
2. Stýrimaður, sem ekki er nótabassi, skal hafa 3,3% af brúttóverði afla.
3. Sje stýrimaður nótabassi, en ekki skipstjóri, skal það vera samningsatriði milli aðila, hvernig þær samanlögðu prósentur skiftast milli þeirra, þó þannig, að skipstjóri hafi aldrei minna en helming.

Akureyri, 28. maí 1930.

Í stjórn skipstjórafjelgas Norðlendinga:

Aðalsteinn Magnússon, formaður. **Haraldur Gunnlaugsson,** ritari

Zophonias Árnason, gjaldkeri.

Aðalfundur

Sambands norðlenskra kvenna

hefst mánudaginn 2. júní kl. 3 e. h. í samkomusalnum í Skjaldborg.

Stjórnin.

Willys Six og Willys Knight

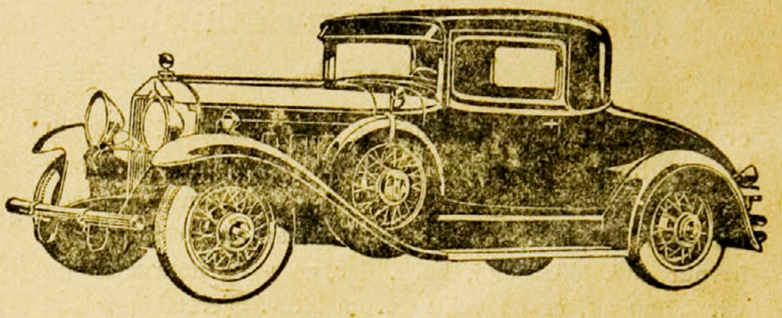

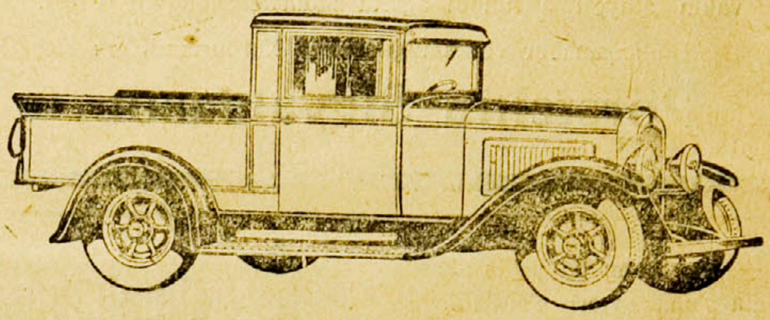

Þessa ágætu bíla útvegar

Tómas Björnsson,

Akureyri.

ÚTGERÐARMENN!

Við að notfæra sjer nýjustu aðferðir við að barka nætur, garn og línuverk endast þær minsta kosti 5 ár lengur, en nú á sjer stað. — Þeir, sem kynnu að vilja sinna þessu, ættu hið allra fyrsta að tala við undirritaðan, sem gefur allar nánari upplýsingar.

Jötunheimum.

T. Hjemgaard.

leiðina, verða því nær arðlaus árum saman svo að kalla má, að útgjaldavextir hlaðist þar utan í arðlausan höfuðstól.

Af framan greindum ástæðum og samanburði, vil jeg að öllum þeim, er vegamálum landsins ráða, megi vera það ljóst að það á að byggja hina eðlilegu, stuttu, greiðfæru og ódýru Hálendisleið fyrst. Strandaleiðina á eftir, þegar efni leyfa.

Mörg þau skip, sem flytja póst og farþega til landsins sigla í fyrstu höfn hjer á Austfjörðum. Eftir að bifreiðar komast frá Austfjörðum norður og suður, kjósa margir farþegar hraðari ferð með þeim í stað þess að dvelja í skipunum, er tefjast við að afhenda farm á mörgum viðkomustöðum. Verður eftir það væntanlega eigi hjá því sneitt, um sumartímann, að taka allan ljettari póst úr skipum hjer eystra, svo hann komist í hendur eigenda fyrir norðan, vestan og sunnan löngu fyr, heldur en ef hreyfingarlaus lægi í skipi. Ýmsum ferðamönnum mundi og þykja hagkvæmt að þeysa í bifreiðum þvert um landið, jafnhliða póstflutningi, til að komast í skipin, þegar þau láta í haf frá Austurlandi.

Vegna fjarlægðar, strjálbýlis og af fleiri eðlilegum orsökum, hefur Austurland orðið á eftir um fjárframlög til samgöngubóta á landi. Má það því vera gleðiefni góðum mönnum og sanngjörnum, hve auðvelt virðist að rjetta mikið hlut Austurlands með akfæru sambandi jafn hliða því, að vegakerfi landsins nær tengslum við Norður-Þingeyjarsýslu og báðar Múlasýslur.

Greiðar samgöngur skapa öllum dugnaðarmönnum skilyrði til aukinna og nýrra viðfangsefna, sem veita arð og ánægju, ef rjett er áhaldið. Engum gat t. d. komið til hugar að stofna mjólkurbú austur í Flóa, ef um vegleysu væri að fara til Reykjavíkur. —

Nú á dögum vilja menn hafa mat sinn — engar refjar. Þegar hörðu árin ganga í garð og hafísinn heftir siglingar, geta bifreiðar, eftir að snjóa leysir af góðum vegum á vorum, flutt nauðsynleg matarföng millum landsfjórðunga. Þannig má afstýra því að einstök hjeruð lendi í þröng eftir að vetrarforði, er sæmir Norðurlandi vegna siglingahindrunar af völdum hafíss, er genginn til þurðar.

Þar sem búið er að byggja brýr og vegi og ryðja land svo fært sje bifreiðum, er öll umferð, ferðalög og flutningar, gerbreytt.

Maðurinn glatar lífinu ef blóðrás hans hindrast. En þannig mun litið á, að greiðar samgöngur sjeu þjóðunum áþekkur lífgjafi og manninum blóðrásin. Jeg lít svo á, að einn þáttur í menningartilraunum okkar Íslendinga líði vorhret hart, ef nokkuð verður hikað við— það [illegible] hjer eftir að nema í burt það mein, er aftrar því að slagæð landsins, vegirnir, nái gegnum landið frá hafi til hafs — gegnum Austurland, Norðland og Suðurland. En með því tel jeg dugandi mönnum opnuð sú skuggsjá til bjargráða, er líkjast megi kerfi Landssímans, stofnun Íslandsbanka eða togaraútveg landsmanna.

21. apríl 1930.

Marteinn Bjarnason.

Tannklinik

mín er opin frá kl. 10–12 f. h. og 2–5 síðd. í húsi Guðbjörns Björnssonar kaupmanns. — Gengið inn að norðan.

Caroline Espholin.

STOFA

til leigu frá júní. — Ef til vill aðgangur að eldhúsi. — Afgr. v. á.

TIL SÖLU

er mótorbáturinn »Viggó« frá Reykjavík. Báturinn er að stærð ca. 20 tonn, með nýlegri 50 hesta Super-Skandiavjel. Hvorttveggja — bátur og vjel — er í ágætu ásigkomulagi.

Semjið við

Tómas Björnsson,
Akureyri.

Firestone

nýju sjóstígvél

vörumerkið

„PACIFIC“

eru búin til úr frábærilega haldgóðu gúmmí, og eru nú þrautreynd sem

heimsins sterkustu

Aðalumboðsmaður á Íslandi:
Th. Benjamínsson,
Lækartorg 1. Reykjavík.

Birgðir í Kaupmannahöfn hjá
BERNHARD KJÆR
Gothersgade 49, Möntergaarden
København K.
Símnefni: Holmstrom.

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Prentsmiðja Björns Jónssonar.